BONDIA® ARUBA

E

Kico tin di celebra...

Den metanan SDG pa 2030...?

Diasabra 23 di September 2023 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

Colaboracion di negoshinan tabata e reto mas grandi di Censo Economico 2023"

Pagina 3

- **Comision SDG Aruba; Mayoria di 17 meta ainda ta parce dificil pa alcansa"** Pagina 4
- **A elabora riba innovacion den enseñansa na Aruba** Pagina 6
- **Ministro Tjon ta bisa cu e compania SADI ta OK...** Pagina 2

Caso di Vos ta sigui encontra dificultadnan tecnico

Pagina 2

Surnam Grondinspecteur ta keda deteni

Pagina 11

Ta espera veredicto di crimen organisa di Ridouan Taghi na februari 2024

Pagina 9

BONDIA ARUBA

Caso di Vos ta sigui encontra dificultadnan tecnico

Diahuebs dia 21 di september a tuma luga e sesion pro forma di e caso di ex-polis R.M. Vos, ken ta ser acusa di malversion, soborno y labamento di placa. Den nos edicion anterior tocante e caso, a revela cu esaki ta uno compleho cu ta incluyendo varios aparato y involucradonan, den cual fiscal di OM tambe a declara cu ainda falta pa mas investigacion tecnico.

Mas informacion tocante e caso a sali na cla durante e sesion di diahuebs, den cual a informa cu a haya tres laptop cu posibel mensahenan entre e acusado y e reporteronan sospechoso cu ta demostra cual informacion confidencial a sali riba red social. Segun ta conoci te awo, un laptop a ser manda na Corsou, y dos otro cu no a logra habri te ainda. Tambe a sali na cla cu e caso aki ta envolve cinco reportero cu a colabora cu Vos pa obtene informacion confidencial. Segun hues, e cinco periodistanan aki mester ser confronta cu e contenido di e dossier. Pa esaki, fiscal ta prefera pa e caso ser hiba na Hues Comisario pa por cuestiona e cinco reportero den cuadra cu reglanan.

Pa locual ta e investigacion di OM, Vos su abogado a presenta algun pregunta cu ta subraya e supuesto mal maneho di OM pa locual ta trata tumamento di decision. Segun e abogado,e ultimo dia cu Vos a para dilanti hues tabata dia 4 di juni. Riba 6 di juli, OM a declara cu nan a analisa solamente 1 laptop. Ademas OM a declara cu tabatin cinco periodista cu mester ser cuestiona tocante nan envolvimento.

Defensa a cuestiona pakico no a detene y cuestiona e reporteronan den e periodo entre juli y september. Normalmente ta warda pa investigacion conclui pa por sigui cu e cuestionamento di sospechoso, pero pa esaki, OM a dicidi awo di tuma un otro orden di maneho, esta no warda pa e analisis di e laptopnan y continua numa cu e cuestionamento di e reporteronan. Pa esaki, defensa a puntra pakico esaki ta tumando luga awo, y no dos luna pasa. E abogado ta subraya cu OM tin experencia pa loke ta trata tipo di casonan asina, pues e curpa tabata sa di antemano caba cu e proceso lo dura basta tempo. Tambe a puntra pakico no a uza e informacion analisa di e prome laptop, den cual supuestamente 9000 mensahe cu por a ser uza pa cuestionamento.

Pa via di e maneho aki, e abogado di Vos a pidi un schorsingsverzoek, debi cu Vos ta manteni den detencion cu inciertud tocante e trayectorio di e caso. Ademas a subraya e situacion financiero y familial di e acusado, den cual a menciona e dificultadnan cu e yiunan y esposa ta experenciando debi na salud mental y falta di entrada.

Den e argumento di OM, fiscal a splica cu e proceso pa habri y analisa laptop no ta uno facil y cu esaki ta tuma basta tempo. E motibo pa e duracion di e proceso aki tabata pa un supuesto falta den capacidad. Debi na esaki, OM a pone den carta cu awo ta e momento pa manda e caso directamente na Hues Comisario pa cuestiona e otro sospechosonan. Pa locual ta e argumento di schorsingsverzoek, OM a declara cu no tin fondo pa e peticion aki, ya cu awo no tin inciertud mas pa loke ta trata e trayectorio di e caso, mirando cu awo ta bay opta pa un otro direccion. Segun OM, e opcionnan nobo cu a habri debi na e decision aki lo resulta cu e caso no lo dura hopi tempo mas. Pues pa esaki, e fiscal di OM a pidi pa procesa e caso dia 8 di december 2023 y pa manda e caso directamente na Hues Comisario.

Na fin di e sesion aki, Hues a bay den acuerdo cu e fiscal y a dicidi pa manda e caso na Hues pa cuestiona e cinco sospechosonan y pa e caso continua riba 8 di december 2023. Pa loke ta trata e schorsingsverzoek, Hues a declara cu esaki no ta na ordo, mirando cu e actonan cometi pa Vos ta uno basta serio.

Ministro Tjon ta bisa cu e compania SADI ta OK…

Pero na Colombia e empresa mes ta bao investigacion…

Na mes momento cu ministro encarga cu husticia, sr. Rocco Tjon, a declara na prensa cu no tin problema pa sigui traha cu cu e compania SADI S.A.S. den operacion di e helicopter na Aruba, pasobra e persona cu a entrega su mes na autoridad hudicialMericano no tin relacion mas cu e compania, noticia for di Colombia lo ta indica cu no ta solamente e persona cu tabata liga na e compania, Carlos Restrepo Osorio , ta den luz investigativo, sino e compania mes tambe.

Ta trata di dos tema vincula, esta e sospecha di participacion di e compania den transporte di droga, y servicionan di transporte presta na campaña presidencial di actual presidente Colombiano, Gustavo Petro.

Segun medionan Colombiano, entre otro Agencia Periodismo Investigativo, e compania aereo ta envolvi den un denuncia haci contra actual ministro di salud, Guillermo Alfonso Jaramillo, ken lo a facilita transporte na varios candidato di Pacto Historico, "usando avion perteneciente na Carlos Eduardo Restrepo Osorio, alias "Caco" y su empresa Sociedad Aérea de Ibagué Sadi S.A.S." E denuncia a ser haci pa Hernan David, representante di Centro Democratico den Congreso.

Di parti di e sospechoso deteni na Merca, Restrepo Osorio, a bin un comunicado di prensa unda e ta declara cu e no ta vincula cu e compania SADI desde januari 2019, "ni como socio, ni como accionista, ni como representante legal o gerente di e compania ey". Su declaracion ta parce relaciona cu su intento pa no ta envolvi den e actual problemanan cu e compania tin, unda tin un investigacion andando di Conseho Nacional Electoral (CNE) tocante e envolvimento di e empresa den posible uso y traspaso di fondo ilicito den campaña electoral na 2022, na fabor di actual presidente Colombiano y su partido.

E publicacionnan na Colombia ta pone un luz diferente y negativo riba e compania mes, unda inicialmente e atencion tabata bay den direccion di e persona Restrepo. Esaki ta laga algun interogante pa e operacion di e compania aki na Aruba, hunto cu autoridadnan hudicial, entre nan cuerpo policial. E declaracionnan haci te na e momento aki di parti di ministerio di husticia no a clarifica tur aspecto. Entre otro a keda e pregunta ta ki tipo di background check a haci den cuadro di e destaho publico a base di cual lo mester a scoge un operador di helicopter. Ademas no tabatin accion tampoco, tempo cu na 2021 e compania a bin bao di sospecha na Colombia pa e transporte di cocaina cu a keda confisca na Providencia. Tambe lo ta bon pa clarifica ta ken tabata e representante di e compania SADI, cu finalmente a firma e contrato cu gobierno di Aruba.

Di tur manera ta keda straño cu ministro di husticia ta declara cu no tin nada problematico andando cu e compania, mientras cualkier confirmacion positivo Colombiano lo mester bin di gobierno di Petro, cu ta hustamente bao di investigacion di CNE, pa corupcion hunto cu e compania aki. Si esaki mester ta e partner di un gobierno cu tin integridad y transparencia como lema principal, ta imaginable cu por tin duda den e aparato hudicial pa mester colabora cu e compania, tanten e caso na Colombia no keda resolvi.

Colaboracion di negoshinan tabata e reto mas grandi di Censo Economico 2023

Cu e meta di haya sa cuanto actividad economico Aruba tin, 14 di april ultimo Central Bureau of Statistics Aruba (CBS) a tene un conferencia di prensa pa informa cu hasta fin di juni encuestadonan mester a bay bishita diferente compania pa haya datonan relaciona cu nan actividad economico, pero esaki a haya algun inconveniente na caminda.

Jonathan Upegui, ken ta fungi como hefe di departamento di National Accounts di CBS, a splica cu den e retonan mas grandi cu nan ta bin enfrentando pa por culmina cu e encuesta aki tabata e falta di colaboracion di negoshinan, na unda tabatin varios negoshi cu tabata haci un tiki dificil pa coopera cu esaki.

Entre e motibonan di esaki, el a menciona cu doñonan di negoshi tabata bisa cu nan no tin tempo, cu nan no ta mira e importancia di esaki y ademas nan tabata para riba e hecho cu no ta obligatorio pa nan.

"E Censo Economico a cera fin di augustus di e aña aki. Loke falta awo ta algun compania cu a keda di duna nos cierto informacion ainda. Pero ya nan ta wordo considera como conta caba.

Nos a pasa riba tur e lista inicial cu nos a cuminsa cune y a bishita tur negoshi riba e lista y tambe negoshinan cu no tabata aparece riba e lista (posibel negoshi nobo)." Upegui a señala.

Ademas el a menciona cu "nos tin hopi compania cu a coopera, cual nos ta sumamente agradecido pa esaki pero nos tin tambe un grupo cu sea a nenga of nunca tabata disponibel pa haci e censo. Un ehempel di esaki ta negoshinan cu continuamente tabata cambia e fecha pa haci e censo. E ora ey tecnicamente nan no a nenga pero tampoco nan no a coopera. E ora ey nan ta cay den e categoria cu nunca tabata disponibel." El a informa.

Den esaki, el a sigura cu nan a purba di varios manera cu e grupo aki pa bolbe yama nan y duna nan opcion pa haci e censo via telefon, via e-mail of traha un link digital pa nan yena esaki. Y por bisa cu nan tabata tin success pa toch convence e grupo cu a nenga/no disponibel pa coopera.

Jauregui a bisa cu na e momentonan aki nan ta den e proceso pa verifica cuanto compania a contesta e censo por completo. Esey ta inclui e grupo cu na prome instante no kier a coopera. E proceso aki por tarda pasobra cada un negoshi ta haya un link individual pa nan. Pero si en caso nan a nenga na prome instante y despues a haci e censo e ora ta posibel cu nan a yena esaki den un link nobo. Dus tin cu haci e matching aki.

"Despues nos ta bay over den procesa e data y pa despues traha estadisticonan. Ora nos traha esaki nan nos ta bay analisa nan prome internamente pa despues duna e resultadonan. Dus e ta un proceso largo toch pa yega di haci e entrevista, pa procesa e data y pa publica e resultadonan", Upegui a menciona.

Pa loke ta trata e preguntanan, nan a puntra e entidadnan pa datonan relaciona na empleo manera, cantidad di empleadonan, suma total di salario paga y vacaturanan disponibel. Tambe a bay puntra nan tocante digitalisacion (si ta haci propaganda y/ of bende productonan via website of social media). Entidadnan den e sector di agricultura, pesca y cria a haya preguntanan extra mirando e importancia duna na e sector aki.

Cu e datonan obteni, e departamento di National Accounts di CBS por cumpli tambe cu standardnan internacional di National Accounts cual ta bay actualisa den e manual nobo "SNA 2025" di United Nations. E encuesta aki ta di importancia tambe pa por compila e "Supply and Use Table (SUT)" nobo pa asina por keda calcula e GDP na e forma mas adecua y actualisa. Banda di e metanan aki, e Censo Economico ta haci posibel pa CBS raporta datonan economico na organisacionnan internacional (manera World Bank y United Nations), segun e standardnan rekeri internacionalmente.

Di esaki, el a sigura cu ta bay tuma un aña of mas pa saca tur e resultado y actualisa e manual. Den caso aki nan ta midi tur negoshi cu ta visibel segun el a sigura, sea si tin un empleado of mil empleado ta traha na dje, "tin esnan cu ta online y nos tin algun luna caba ta haciendo un investigacion riba medionan social online pa wak si nos ta haya algun negoshi cu nan adres cu no ta aparece den nos lista y nan ta agreg'e."

Tambe Upegui a menciona cu na october y november di aña pasa nan a pasa full Aruba pa wak cuanto negoshi tin. Den total, e lista a sali cu un tiki menos cu 6.000 negoshi cu encuestadonan ta bay bishita, pero for di november te cu awor, tin posibilidad cu negoshinan nobo a habri, cera of muda y den e casonan ey e lista por ta mas grandi.

Nan a solicita na cada empresa of instancia nan cooperacion pa e entrevistado, pero manera el a menciona esey tabata e reto di mas grandi unda nan tambe a bisa na doñonan di negoshi cu CBS ta traha basa den confidencialidad y cu esey ta parti di nan legislacion unda nan no por comparti e data cu nan ta ricibi cu otro autoridad. Esaki ta utilisa solamente pa traha estadistica.

Pa loke tabata trata e sector primario, Santa Rosa tambe a participa y a bishita algun persona den area aki nan pa puntr'e tocante nan tereno, grandura, pakico e ta bay ser usa, si ta pa cria of pa agricultura, pa asina ey nan por tin un bista mas amplio di loke sector primario ta.

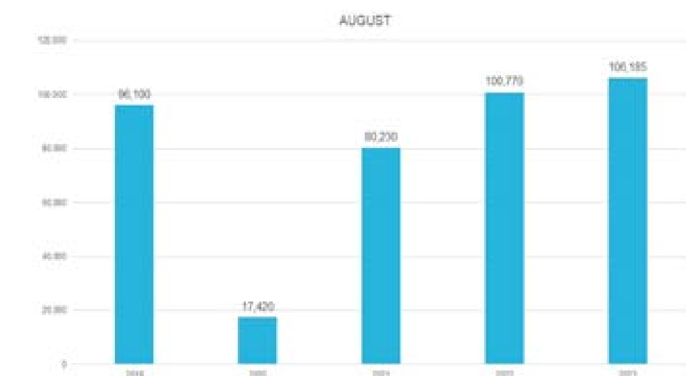
A.T.A: Resultado di bishitante pa augustus 2023

Recientemente, Aruba Tourism Authority (A.T.A.) a publica informacion detaya di e bishitantenan cu a bin Aruba durante luna di augustus di 2023. Den esaki, a nota cu Aruba a recupera 110 porciento di e cantidad di bishitante cu a ricibi na aña 2019.

Augustus 2023 den comparacion cu 2019 y 2022

Den luna di augustus 2023 nos destinacion a ricibi un total di 106.185 bishitante "stay-over". Si compara luna di augustus 2023 cu augustus 2019 - cu tabata e ultimo aña normal di turismo, por mira cu Aruba a recupera 110% di locual a wordo ricibi na augustus 2019, cu ta indica un crecemento di 10.5%. Si compara augustus 2023 cu augustus 2022 por wak un crecemento di 5.4%

Averahe di patronchi di gasto pa cada bishitante den q2 2023

Visa Credit card su averahe den gasto pa cada cardholder a yega na un suma di $625 den Q2 si compara cu $667 den Q1 2023. Mastercard su averahe den gasto pa cada cardholder a yega na un suma di $691 den Q2 si compara cu $740 den Q1 2023.

Mercadonan y categorianan di acomodacion

Den augustus 2023 78.6% di e total di e bishitantenan "stayover" pa Aruba a bishita for di Norte America, 6.6% a bishita for di Europa, 12.1% a bishita for di Latino America y 2.8% tawata procedente di otro partinan di mundo.

Mirando e categorianan di acomodacion, den augustus 2023 27.6% di bishitante a keda den hotelnan European Plan, 18% a keda den hotelnan All-Inclusive, 27.3% a keda den Timeshare y 27.2% a keda den otro tipo di acomodacion, conoci tambe como vacation rentals.

Vacation rentals

Ta importante pa menciona cu A.T.A. tin acceso na un plataforma unda por wak e cantidad di cas, apartamento y villas cu ta wordo uza como vacation rentals como tambe e prijs averahe pa anochi, e ocupacion y un calculacion di e entrada cu esakinan ta genera.

Si compara augustus 2023 cu augustus 2022 por wak cu e prijs averahe di e acomodacionnan aki a crece cu 17% for di un prijs averahe di $225 pa anochi na augustus 2022 pa un prijs averahe di $263 na augustus 2023. Si compara augustus 2023 cu augustus 2019, por wak cu e prijs averahe di e acomodacionnan aki a crece cu 63%, for di un prijs averahe di $162 pa anochi na augustus 2019 pa un prijs averahe di $264 na augustus 2023.

Si compara augustus 2023 cu augustus 2022 por wak cu e ocupacion averahe di e acomodacionnan aki a subi cu 2 punto di porcentahe, for di un averahe di 51% na augustus 2022 pa un averahe di 53% na augustus 2023. Si compara augustus 2023 cu augustus 2019 por wak cu e ocupacion averahe di e acomodacionnan aki a crece cu 10 punto di porcentahe, for di un averahe di 43% na augustus 2019 pa un averahe di 53% na augustus 2023.

Den caso di entrada, si compara augustus 2023 cu augustus 2022 por wak cu e categoria a genera un crecemento den entrada di 30%. Si compara juli 2023 cu augustus 2019 por wak cu e categoria a genera un crecemento den entrada di 193%.

2023 (Esaki ta e YTD)

Te cu augustus 2023, Aruba a ricibi un total di 828.629, bishitante "stayover", esaki ta un crecemento di 6.9%, compara te cu augustus 2019, unda a ricibi 775,213 bishitante "stayover". Si compara e prome 8 lunanan di 2023 cu e prome 8 lunanan di 2022, por wak un crecemento di 12.3%, bayendo for di 738.101 bishitante "stayover" pa 828.629 bishitante "stayover".

Vacation Rentals	2019	2020	2021	2022	2023
ADR	$162.00	$171.00	$204.00	$225.00	$264.00
Occupancy	43%	34%	52%	51%	53%
Revenue	$ 5,453,224	$ 4,330,085	$ 10,007,020	$ 12,243,175	$ 17,843,202

Source: A.T.A. (Transparent)

Comision SDG Aruba

"Mayoria di 17 meta ainda ta parce dificil pa alcansa"

Recientemente, Comision di SDG di Aruba a invita "partnernan di SDG" pa celebra e di ocho cumpleaños di e Metanan di Desaroyo Sostenible (SDGs).

E carta ta nota cu tin apenas siete aña pa bay te cu 2030, e aña cu esencialmente ta marca e punto medio di e agenda SDG. "Mientras nos ta drenta e di dos mita di e cronograma, e urgencia pa accion unifica ta mas grandi cu nunca ya cu mayoria di e 17 meta ainda ta parce dificil pa alcansa," e carta ta nota.

E carta ta haci un invitacion "pa conscientisa y inspira tur sector di sociedad pa participa den crea un Aruba mas sostenible" door di celebra y conmemora kico e SDGnan ta nifica pa Aruba y pa demostra compromiso y logro den avansa e agenda di sostenibilidad den sociedad.

Tambe ta indica e intencion pa conmemora e ocasion door di un accion di hisamento di bandera, pa cual ta solicita pa negoshi y edificio hisa e bandera internacional di SDG riba dialuna, dia 25 di september.

Ministerio di Asunto Exterior di Hulanda tambe a invita e comision pa manda video cortico di e dia di bandera SDG pa asina haci un colaboracion pa un Pelicula di Celebracion Global di SDG pa Reino Hulandes.

Igualmente, ta curasha cualkier participacion adicional na september. "Sin importa con chikito e por parce, un compromiso pa e Metanan di Desaroyo Sostenible ta cuminsa cu un simiya chikito cu ta crece den bo mes, bo organisacion y comunidad henter."

Mientras tanto, tin tiki informacion di e avancenan relaciona cu e SDGnan na Aruba.

National SDG Aruba Commission
Schotlandstraat 49
Aruba
Email: info@sdgaruba.com

Subject: SDG Celebrations, 2023

Oranjestad, September 1st, 2023

SDG partner,

We want to share with you that Monday, September 25th, 2023, the Sustainable Development Goals (SDGs) will celebrate their eighth birthday. With only about seven years to go until 2030, this year essentially marks the halfway point of the SDG agenda. As we enter the second half of the timeline, the urgency for united action is greater than ever as most of the 17 goals still may seem difficult to reach.

To raise awareness and inspire all sectors of society to engage in creating a more sustainable Aruba, this September the *National SDG Aruba Commission* is dedicating extra attention to this topic and invites you to commemorate and celebrate with us what the SDGs mean for you and for Aruba and to showcase the commitments and achievements on advancing the sustainability agenda throughout society. Share your activities and good practices with us by emailing info@sdgaruba.com and by tagging the SDG Aruba facebook page and instagram using **#sdgaruba**. You can also follow these pages for more activities regarding the SDGs.

One way we plan to commemorate this occasion is through a national flag raising action. We therefore kindly encourage you raise the SDG flag at your offices, headquarters, buildings on the International **SDG flag day, September 25th, 2023**. The Ministry of Foreign Affairs in the Netherlands has invited us to submit short videos of the SDG flag day so that they can make a collaboration to a Global SDG Celebration Movie for the Kingdom of the Netherlands. Please also share your flag raising event with us through our social media pages and by mailing info@sdgaruba.com so we can share it with our Kingdom partners.

We encourage any additional participation this September. No matter how small it may seem, a commitment to the Sustainable Development Goals starts with a small seed that grows within yourself, your organization, and the community as a whole.

In case you still have a flag from last year you are encouraged to reuse this. For more information on how to order flags or other items pertaining to the SDGs please click on these links.

https://shop.undp.org/collections/all
https://gonetherlands.nl/en/sdgs-flag-day-2023

Hoping to see your enthusiastic involvement.

Sincerely,

Ms. Jocelyne Croes
Director Department of Foreign Affairs
Chair National SDG Aruba Commission

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
sulaika.croes@cspnv.com
Sulaika Croes

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Kico tin di celebra...

Den metanan SDG pa 2030...?

Kico tin di celebra, encuanto e metanan di desaroyo sostenible (Sustainable Development Goals; SDG) di Nacionnan Uni pa 2030? Esey ta e pregunta cu nos lo trata di contesta, como reaccion riba un carta di directora di Departamento di Relacion Exterior, cu ta haci un yamado pa "celebra" loke a ser haci te na e momento aki den cuadro di preparacion pa logra e metanan aki. Den e carta mes ta menciona cu falta poco – 7 aña – pa cumpli cu e obhetivonan - voluntario - cu Nacionnan Uni a pone pa tur pais.

Loke nos a mira te awor por resumi den un solo palabra: anuncio. A comunica na varios momento "cu ta bay haci algo" pero concretamente nos no a mira nada ainda di ehecucion di plan cu ta cubri cualkier di e 17 diferente metanan formula pa Nacionnan Uni. Ni siquiera nos a mira algo di cierto priorizacion entre e metanan, pasobra no ta asina dificil pa comprende cu como pais chikito atende tanto meta na mesun momento ta bira un desafio grandi.
Ademas nos no a mira nada di elaboracion riba e diferente temanan, tumando na cuenta e actual situacion na Aruba pa diferente tema. E medio aki ta practicamente e unico cu varios aña pasa a cuminza cu su propio analisis di e situacion na Aruba pa varios meta, no tur, y a duna varios 'update' despues riba esakinan. Y como cu redaccion di e medio aki ta sumamente interesa den e temanan aki, cu placer lo nos a publica loke lo a keda produci te awor, pero nos no a mira nada... Pues si tin algo ta sucediendo den gobernacion, lo no ta nada straño cu tur esey ta tumando lugar den e ambiente di secretismo tradicional, lagando e comunidad sin nada pa traha ariba, y mucho menos pa celebra anto... Sin duda algun lo ta reportando si na e instancianan pertinente internacional di loke ta mero 'intencion' y 'plan', loke na e nivel ey lo por conta cu aprecio, hasta aplauso, pero e pregunta ta kico e comunidad aki tin di haci cu un proyecto cu ta tumando lugar den scuridad gubernamental, mientras ta e meta explicito di Nacionnan Uni cu ta hustamente e consulta y envolvimento di comunidad ta un di e obhetivonan principal cu kier logra cu e proyecto aki, pa e por tin un efecto positivo mas grandi posible. Aki nos por señala caba un fayo grandi den e manera di opera, unda gobierno lo ta den e impresion cu ta simplemente un cuestion di pone poco ambtenaar anonimo traha riba e asunto aki, y ya, ta cla! O por ta cu e carta aki tin su aspecto positivo den e sentido cu por fin tin hende a lanta for di soño y ta kere cu den 7 aña ta bay haci milagro ainda.

Y laga nos di biaha kita un posible mal entendido for di caminda; esey ta cu no por simplemente conta kico gobierno tin planea pa haci riba e diferente terenonan, sino cu e pregunta clave ta: kico ta desea di logra, y kico ta factible pa logra, pa aña 2030 y cu ta un aporte sustancial y explicito na desaroyo sostenible?

Sin embargo, nos no ta desea di laga e asunto aki na solamente critica riba loke a keda invisible pa comunidad y medio di comunicacion. Por ehemplo, ban elabora riba e prioridadnan cu por pone nos dilanti pa 2030, cu por tin e mayor impacto positivo, o cu ta asina importante cu no por considera nan postergacion.
Un meta absolutamente importante ta: combatimento di pobreza. Esaki ta importante pa varios motibo. Uno ta cu ta imposible pretende di tin un sociedad prospero si parti di bo poblacion no ta comparti suficientemente den e prosperidad cu e pais ta brinda. Loke nos por observa cu, a pesar di e recuperacion economico remarcable, e properidad ey no ta toca tur hende y tur famia. Empleo adecua ta un factor importante, pero cu esey no a resolve otro problema relaciona cu pobreza, manera falta di vivienda pa famia di recurso limita. Atencion pa esey actualmente? No, en cambio nos ta mira gobierno promoviendo un proyecto grandi pa hende cu cartera grandi cerca di e zona hotelero...
Pero, pa bolbe na e asunto di pobreza mes; un di e consecuencianan clave di pobreza ta mal nutricion. Nos conoce caba proyecto priva pa alimentacion na scol y esey ta di aplaudi, pero gobierno a yega di contempla mehoracion structura di alimentacion percurando pa un programa di extension di orario di scol, combina entre otro cu alimentacion por lo menos dos biaha pa dia durante henter siman? Nos no lo ta e promer pais pa haci algo asina. Esaki de paso lo contribui na resolve e problema social grandi di e falta di supervision riba hoben den e oranan despues di scol, unda hopi mayor no ta disponible pasobra nan ta traha.
E problema cardinal cu nos por señala ta cu nos no ta mira ningun plan coherente y incluyente, cu ta atende e desaroyo riba diferente tereno ni den sentido general, ni mucho menos pa loke lo kier logra pa 2030. Ni pa e aspecto primordial, cual ta e desaroyo economico basico, nos no ta mira nada cu ta desvia di e ruta pa desastre, di crecemento continuo di turismo di masa, cu no tin absolutamente nada di haci cu 'desaroyo sostenible'. Pues, ta kico kier logra pa 2030, y kico kier celebra faltando 7 aña? Nan mester conta nos ainda...

Prome Minister Evelyn Wever-Croes: Durante e forum di educacion na e Asamblea General di Nacionnan Uni #UNGA78

A elabora riba innovacion den enseñansa na Aruba

Edutech Fund lo sigui ta nos partner pa realisa nos soño y digitalisa mas scol pa garantisa cu ningun mucha keda atras

E siman aki, ta tumando luga na New York e reunionnan di Asamblea General di Nacionnan Uni #UNGA78. Durante e dianan aki, Prome Minister Evelyn Wever-Croes tin mas o menos 15 reunion, lo duna 15 discurso aparte di e varios reunionnan bilateral. Den e Asamblea General lo trata diferente topico entre nan e recuperacion despues di Covid, cambio di clima, energia, salubridad, medio ambiente, enseñansa, relacionnan multilateral y internacional.

Diaranson, hunto cu señora Hendriks di UN Women, Prome Minister a atende e conferencia organisa pa Union Europeo riba innovacion den enseñansa. Prome Minister den e session aki a duna un discurso dunando splicacion riba loke Aruba ta haciendo riba e tereno aki.

Inversion den enseñansa
Aruba, manera pa hopi nacion, ta comprende cu aceleracion di e progreso pa 2030, no ta un careda individual sino un maraton colectivo. Cada nacion, sin importa tampaño y rikesa, tin e responsabilidad pa sigura un futuro briyante pa nos yiunan. Financiamento internacional pa educacion ta keda di hopi importancia. Ta evidente cu inversion den enseñansa no solamente ta forma destinonan individual pero tambe ta defini e trayectoria futuro di nacionnan. Prome Minister a remarca cu, un mundo moderno y interconecta ta exigi klasnan moderno y interconecta. Na Aruba, nos a asepta e mision aki. Nos klasnan ta bira hubnan digital, nos curiculo ta adapta na e era impulsa pa tecnologia, y nos maestronan ta wordo ekipa cu e habilidadnan pa guia e ciudadanonan digital di awe.

Edutech
Prome Minister a comparti e Proyecto cu e ta considera hopi cerca na su curason, e Proyecto Edutech cu ta un iniciativa hunto cu Futura, e Laboratorio di Innovacion Nacional di Aruba. Edutech Fund ta hunga un papel importante den enseñansa. Cu su sosten, a establece klasnan avansa digitalmente, a promove plataformanan digital pa enseñansa y mas importante ainda, a integra solucionnan tecnologico adapta na e estilonan di siñamento unico di nos studiantenan.

Cua ta e siguiente paso?
"Nos vision ta cla y sigur: un futuro unda tur mucha na Aruba y tur otro parti di mundo, tin acseso na un educacion rico den tecnologia. Un ambiente caminda studiantenan no ta solamente risibidonan pasivo, sino participantenan activo, y utilisa tecnologia pa crea, forma y innova. Edutech Fund lo sigui ta nos partner pa realisa e soño aki, ku plannan mas leu pa digitalisa mas scol pa asina garantisa cu ningun mucha keda atras", Prome Minister a enfatisa.

Sinembargo, mientras nos ta festeha e logronan alcansa, nos mester reconoce e caminda nos dilanti. Transformacion digital berdadero den educacion ta rekiri mas cu solamente infrastructura. E ta demanda trainmento continuo pa maestronan, curiculo adaptabel, ambiente digital proteha, un compromiso pa cubri e brecha digital.

"Pa conclui, e mision ta cla y sigur: reanima e caso pa inverti den educacion. Mientras e pasado tabata trata di pone e fundeshi, e futuro ta trata di eleva e potencial di cada studiante, uzando tur herment cu tin na nos disposicion. Aruba ta comprometi. E compromiso di mundo ta, cu hunto nos ta cana man den man pa 2030, asegurando cu e luz di educacion ta briya cla den tur skina di mundo", Prome Minister Evelyn Wever-Croes a expresa.

Asina bon
Nos Papiamento ta...?

Diferencia y similaridad den e famia di Papiamento

Den nos edicion di e siman aki atencion pa un tema cu regularmente ta bin dilanti den conversacion den seno familiar, entre amigo y otro ambito social, y esey ta e diferencia pero tambe e similaridadnan entre e diferente variantenan di Papiamento. Te awor nos no a dedica tanto atencion na esaki, un poco pasobra masha facil nos ta den un conversacion polemico cu no ta yuda pa realmente brinda claridad encuanto nos diferencia pero mas ainda tocante e similaridadnan cu nos ta comparti.

Den cualkier debate ta pone mas tanto enfasis riba loketa separa nos, por ehemplo diferencia den vocabulario, palabra pa cual na otro isla ta usa prioritariamente otro palabra. Si, ta berdad cu ta existi diferencia, pero cuanto realmente nan ta, en comparacion cu e totalidad di e vocabulario? Un minoria hopi chikito anto! Laga nos simplemente trata tur e diferencianan ey como extra riqueza pae idioma cu nos ta comparti.

Sin embargo, tin un categoria unda Aruba ta sobresali y esey ta cu nos tin un herencia di palabradi origen indigena cu e otro islanan no tin. Esaki no ta tanto den palabra cu ta den uso diario, pero si un cantidad grandi di nomber di lugar cu a keda conserva den nos mapa teritorial. Lamentablemente nos no ta dispone di estudio cientifico pa analiza e origen di e palabranan ey, ya cu esey ta requeri conocimento di e idiomanan indigena di e region. Asina leu nos no ta yega cu e poco hermentnan cu nos tin. Loke si nos por haci y realmente mester haci, ta percura pa e nombernan cu nos tin ta keda conserva. Nos tabatin e caso di Hadicurari cu ta e nomber original di e area banda di Ritz Carlton, cu a cuminza haya e nomber Fisherman's Huts, loke no ta aceptable; hende di otro lugar no ta bin cambia nomber aki.

Ademas, no ta asina facil ta cambia nomber oficial cu ta den uso riba nos mapanan na Kadaster pa un bon parti di nos historia. Esey nos por ripara na algo otro cu tambe tin un relacion cu e otro islanan. Tin varios nomber riba nos mapa cu tin un spelling Hulandes ainda, mientras den uso diario nos a cambia pa e version Spaño. Esaki ta e caso por ehemplo cu e seronan, cu oficialmente yama, por ehemplo, Seroe Colorado, Seroe Blanco, etc. Esaki ta origina den e tempo cu empleado publico Hulandes tabata ocupa e puestonan mas importante den loke Aruba den e temponan aya tabatin na servicio publico y cu tabata bin Aruba via Corsou.Aki lo a origina e custumber di pronuncia 'Seru' loke e ambtenaar Hulandes tabata skirbi asina: 'Seroe'. Pa bisa berdad, nos no tin problema cu awendia mas tanto nos ta skirbi 'Sero Colorado' pero tampoco nos ta kere cu lo tin pura pa cambia e forma historico di skirbi esaki den documento oficial; esey por keda asina.

Den otro aspecto di nos idioma al contrario nos ta mira cu praticamenteno tin diferencia. Esey ta conta pa cierto asunto basico di nos gramatica, manera e forma di maneha por ehemplo tempo y verbo.Nos sistema di no cambia e forma di e verbo mes, pero indica e diferente temponan poniendo un pronombre dilanti e verbo no ta unico y ta hopi comun den diferente idioma riba continente Africano. Por observa tambe cu e idioma crioyo a base di Portugues di Guine Bissau y Cabo Verde tin e mesun structura ey, cu algun diferencia chikito. Por ehemplo,den e 'Papiamento' di Guine Bissau ta usa e pronombre 'ta' pa indica algo cu ta di custumber, mientras cerca nos e por indica tanto esey como algo cu ta tumando luger.

Ehemplo: na Guine ta bisa: "Bu ta bai escola?" ora nan kier bisa cu bo ta bay scol, como custumber. Si bo kier bisa cu bo ta na caminda pa scol, ta bisa: "Bu na bai escola?". Unda nos por distingui un diferencia ta den e forma di pasado cu nos ta aplica; nos ta bisa por ehemplo: "El a bay", mientras cu na Guine ta bisa: "I bai". E forma di pasado ta e verbo sin nada su dilanti. Esey den nos Papiamento, por tin su origenden e aplicacion di un forma deriva di Spaño ('el ha llamado'), ya cu na Portugues no ta usa e verbo 'haver' pa esaki, sino e verbo 'ter' (tener na Spaño): "Ele tem chamado".

Esaki por ta indicacion di influencia di Spaño hopi tempran den e proceso di formacion di e idioma, aunke nos no ta tribi di bisa esey cu certeza. Un biaha mas, e recursonan di investigacion ta limita, pero nos lo sigui si.

Biden ta purba di kita debe medico for di e punto di credito di hende

(AP)—Vice Presidente Kamala Harris a bisa ayera cu e administracion di Biden ta tumando e prome stapnan pa kita debenan medico for di hende su punto di credito, cual por mehora e ratings pa miyones di hende.

Harris a bisa cu esaki lo haci'e mas facil pa nan pa obtene un prestamo pa auto of hipoteca. Aproximadamente un den cinco hende a reporta di tin debe medico. E vice presidente a bisa cu e Consumer Financial Protection Bureau a cuminsa cu e proceso pa haci e cambio aki.

E agencia a bisa den un declaracion cu pa inclui debe medico den punto di credito ta problematico pasobra "erornan den debenan medico ta comun." E anuncio ta bin despues di un empuhe largo pa e administracion di Biden pa minimalisa e importancia di debe medico den con e credito di hende ta ser husga.

Director di CFPB, Rohit Chopra, a bisa cu e companianan di credito Equifax, TransUnion y Experian a anuncia na maart cu nan lo stop di reporta "algun pero no tur debe medico riba un hende su rapport di credito."

Ademas di kita debe medico for di rapportnan di credito, e propuesta lo preveni creditornan uza debenan medico pa dicidi riba prestamo y ta stop colectornan uza e ratings pa pone presion riba hende cu debe medico.

Gobierno lo tende feedback for di negoshinan mas chikito y despues lo publica un aviso di un propuesta di legislacion otro aña.

Merca:

Ciruhanonan ta conduci segundo transplante di curason di porco

(AP)—Ciruhanonan a haci un transplante di un curason di porco den un homber muriendo pa asina prolonga su bida. E homber aki ta solamente e di dos pashent pa haya un operacion asina. Dos dia despues di e procedura, e homber tabata alerto y alegre, segun dokternan na Maryland a bisa diabierna.

E veterano di 58 aña tabata enfrentando su ultimo dianan debi na un fayo di curason, y pasobra cu e tabata sufri di otro malesanan tambe, e no tabata eligibel pa un transplante tradicional, asina e dokternan na Universidad Medico di Maryland a bisa.

Mientras cu e proximo simannan lo ta crucial, dokternan tabata satisfecho cu con e pashent a reaccion na e organo di porco. E mesun team na Maryland a conduci e prome transplante di un curason di porco geneticamente modifica den un otro homber cu tabata muriendo. E pashent aki, David Bennet, a logra sobrevivi pa dos luna mas prome cu el a fayece.

Tin un deficit grandi den organonan humano dona pa transplante. Aña pasa, tabatin solamente 4.1000 transplante di curason na Merca, cual ta un cantidad record pero curason disponibel ta asina limita cu solamente pashentnan cu e miho chens pa sobrevivi por haya transplante.

Intentonan pa conduci transplante di organo animal pa humanonan a faya pa decadanan, como cu e sistema immuun di hende ta destrui e tehido stranhero. Awo cientificonan ta purbando atrobe pa uza porconan geneticamente modifica pa haci nan organonan mas manera humano.

Pa logra esaki, investigadonan di Maryland mester a haya permiso special di e Administracion di Cuminda y Droga, bao un procesa reserva pa casonan di emergencia. A tuma documentonan di mas cu 300 pagina cada un, pero e investigadonan a prueba suficiente cu nan siña suficiente di nan prome intento pa por purba atrobe.

E curason di e porco tin 10 modificacionnan genetico cu ta kita algun gene di porco y ta reemplasa nan cu genenan di humano pa por haci esaki mas aceptabel pa e curpa humano.

Preocupacionnan tocante carcinogenonan for di e fabricante di staal IJmuiden ta bay back for di 1975

(NLTimes)—Preocupacionnan tocante e substancianan di carcinogenonan den aire liber rond Hoogovens, awo Tata Steel, ta bay back 50 aña pasa, segun EenVandaag ta reporta a base di un estudio for di 1975. E rapport a mustra un aumento den e concentracion rond di e fabrica caba.

E estudio a ser conduci na 1975 na peticion di e provincia di Noord-Holland y e municipio di Amsterdam. E investigadonan a descubri cu e nivel averahe di contaminacion na e puntonan di medida na Heemskerkerduin, Beverdijk, y IJmuiden tabata dos biaha mas halto cu otro puntonan di medida. Esaki ta envolvi polycyclic aromatic hydrocarbons, tambe conoci como PAH. "Ora e biento supla riba e sitio di Hoogoven, tin un aumento fuerte den e concentracion na e puntonan di medida na Wijk aan Zee y IJmuiden y un aumento chikito den e concentracion na Beverwijk, cual a indica un influencia obvio for di Hoogovens," e rapport for di 1975 a demostra.

BONDIA ARUBA

A pone un deadline pa Curaçao Medical Center atende e problema di lista di espera

(CuraçaoChronicle) - Curaçao Medical Center (CMC) tin hopi tempo siendo un preocupacion pa Public Health Inspectorate a causa di pashentnan cu ta enfrenta dificultad den asesora cuido medico. Den algun caso, ta hasta imposibel pa yega na un afspraak. Inspector-General di Salud Publico Sirving Keli a manda un carta na CMC, urgiendo nan pa tuma accion pronto.

Tin instancianan unda e pashentnan ta ser bisa pa yama back den algun luna pa check si tin afspraak disponibel, of unda e calendar tin afspraak pa aña 2024 so. Mas di 2,700 pashent ta wardando actualmente pa ricibi asistencia medico, cual ta a causa di costonan halto y falta di empleadonan adecua. Tambe tin sugerencia di un lista di espera invisibel.

Dia 4 di augustus, Public Health Inspectorate rapidamente y urgementemente a pidi CMC mehora su situacion y informa nan pa 11 di augustus. Te cu awo, no tabatin respuesta for di e institucion. A causa di esaki a pone un deadline di dia 2 di october pa CMC por rectifica e situacion aki.

E inspectorado tin speransa cu e biaha aki, e medidanan corectivo lo ser tuma pa mehora e acceso na cuido medico.

Corsou lo ricibi specificacion di petroleo nobo pa fin di november

(CuraçaoChronicle) - Corsou por premira cu lo ricibi petroleo cu specificacionnan nobo pa fin di november. Despues di e aprobacion di guianan di e Conseho di Ministernan dia 23 di augustus, e petroleo nobo ta premira di ta disponibel na pump pa december.

Durante e periodo di transificion, tambe conoci como e periodo 'flush-out', e gasolin nobo (Mogas) y diesel (LDS) lo ser mescla cu e petroleo existente. E proceso aki ta anticipa di tuma por lo menos 2 luna pa gasolin y 4 luna pa diesel.

E petroleo actualisa aki, cual lo tin composicion modifica, ta priminti di no solamente mehora e funcion di e vehiculo sino tambe tin un impacto positivo riba ambiente ora cu compara esaki cu e petroleo actualmente disponibel na stacion di gasolin, cual tin nivelnan halto di polucion.

Curt Belfor, director di e agencia regulatorio Bureau Telecommunication & Post (BT&P) a provee su bista y analisis di e mehoracion tecnico di e petroleo. Notabel tabata e hecho cu e contenido di sulfur den e petroleo ta considerablemente y significantemente reduci, bahando fir di 1,000 ppm te na 30 ppm pa gasolin y di 500 ppm pa 15 ppm pa diesel.

Ministerio Publico (OM) ta confirma investigacion criminal andando contra Ennia

(CuraçaoChronicle) - Ministerio Publico a inicia un investigacion criminal contra e compania di seguro Ennia y e individuonan afilia cu Ennia. E reportahe entrega pa Banco Central di Corsou y Sint Maarten ta actualmente bao reviso. E Ministerio Publico (OM) a haci e anuncio aki den respuesta na critica publico significante.

E Ministerio a declara cu nan a incia e investigacion criminal algun tempo atras caba y esaki no a conclui ainda. E Joint Investigation Team ta conduciendo e investigacion bao e autoridad di Central Team y Ministerio Publico (OM).

Den dianan recien, varios media a specula tocante e reportahe otorga contra di Ennia pa Banco Central di Corsou y Sint Maarten. Esaki a causa confusion tocante si e Ministerio Publico a lansa investigacion. OM kier a clarifica e punto aki. OM a confirma cu e reportahe di e banco central ta ser tuma na serio y cu un investigacion criminal ya caba ta den proceso. E investigacion ta andando y no por duna detaye tocante su resultado te cu awo actualmente.

OM tambe a admiti cu e problemanan di Ennia ta un preocupacion grandi pa e comunidad. Asina cu e investigacion permiti esaki, OM lo provee e comunidad cu actualisacion mas adelante y di cualkier informacion cu descubri.

Pilotonan di KLM ta planeando un protesta breve dialuna mainta

(NLTimes)—Pilotonan di KLM na Schiphol lo stop di traha pa un ora dialuna for di 11or di mainta pa 12or di merdia pa asina pusha pa un acuerdo colectivo mas faborabel, segun sindicato VNV a reporta ayera. 3.200 piloto ta espera pa protesta. Presidente di VNV, Camiel Verhagen, ta calcula cu e accion por resulta den retrasonan di 15 vuelo saliendo for di Hulanda.

VNV kier un aumenta den salario anual di aproximadamente 6%, parcialmente pa compensa pa e inflacion halto, mientras cu KLM a propone un aumento di 5%. Ademas, pilotonan di KLM ta pushando pa compensacion pa nan peso di trabao, mas flexibilidad den oranan liber, y envolvimento den tumando di decision pa loke ta trata e cantidad di piloto asigna pa cada vuelo.

Negociacion pa un acuerdo di labor colectivo nobo tin shete luna ta andando caba. "Desafortunadamente, no a logra cu esaki y nos ta obliga di tuma accion nos mes. Esaki por resulta den retraso pa nos pasaheronan. Nos ta pidi dispensa di antemano y lo haci tur cos cu por pa limita cualkier otro inconvenencia," VNV a bisa.

E protesta di e pilotonan ta plania pa dialuna dia 25 di september cu 3.200 piloto participando. E sindicato a expresa su speransa cu KLM "lo cumpli cu e demandanan rasonabel." Si no a yega na un acuerdo, VNV ta adverti di mas accion, posiblemente dia 2 di october.

Como contesta riba esaki, KLM a expresa nan "arepentimento" riba e decision di VNV y a subraya nan compromiso pa yega na un "acuerdo di labor colectivo balansa." Ademas, e aerolinea a nota cu empleadonan cu ta den transito entre 11or di mainta pa 12or di merdia lo sigui traha. KLM tambe ta informa su clientenan tocante e consecuencianan di e protesta riba nan vuelonan.

Ta espera veredicto di crimen organisa di Ridouan Taghi na februari 2024

(NLTimes)—Corte di Amsterdam lo entrega su veredicto den e procedemento criminal di Marengo na fin di februari otro aña. "Prohibiendo circunstancianan excepcional, corte lo suministra veredictonan na tur e acusadonan diahuebs, dia 27 di februari 2024," segun e corte a anuncia ayera.

E huicio di Marengo ya tin cinco aña ta andando. E huicio ta envolvi varios asesinato y intento di homicidio cu varios sospechoso, incluyendo e supuesto lider di crimen organisa, Ridouan Taghi, y su compañero, Saïd R. Fiscalnan a haci nan recomendacionnan di sentencia, incluyendo 5 sentencia di bida pa Taghi y cinco otro acusado, y nan abogadonan a responde caba cu nan mesun argumentonan.

A plania e veredicto originalmente pa dia 20 di october. Sinembargo, na comienso di zomer, corte a anuncia cu nan a pospone esaki pa "varios luna", citando cu "e complehidad di e deliberacionnan den varios caso." E motibonan specifico no a ser provee.

Diabierna, corte a tende e contesta y e declaracion final for di testigo di fiscal Nabil B., concluyendo e examinacion di e huicio criminal. Sinembargo, procesamentonan ainda ta plania, cu e otro tumando luga dia 6 di october.

Na april, abogado Inez Weski a ser deteni, lagando e sospechoso y dos otro acusado sin representacion legal. E tres abogadonan nobo di Taghi a pidi pa retrasa e estudio di e dossier di caso, pero corte a rechasa esaki caba. "E interes di e acusado den un retraso largo ta pisa menos cu e interes di conclui e caso aki den prome instancia sin ningun retraso mas," corte a bisa.

Weski ta sospecha di participa den un organisacion criminal envolvi den narcotraficacion y labamento di placa internacional, y pa viola confidencialidad. Ta sospecha cu el a comparti informacion for di Taghi cu su contactonan pafo di e centro di detencion.

Bolivia: Secura ta pone den riesgo abastecemento di awa potabel na e pais

(Infobae) – Cinco di nuebe departamento di Bolivia ta sufriendo un secura cu a obliga implementa un distribucion limita di awa na algun ciudad, segun autoridadnan regional a informa diahuebs ultimo.

E areanan afecta ta La Paz, Cochabamba, Oruro, Chuquisaca y Potosí, cu ta den e centro, sur y parti west di e pais Andino, unda tin scarsedad di yobidanan.

Gobernador di Cochabamba, Humberto Sanchez, e declara emergencia na e departamento pa mobilisa recursonan y personal pa enfrenta e situacion.

Potosi, un ciudad minero di casi 270.000 habitante, ta un di e mas afecta pa falta di awa. E suministro via tubonan a reduci y algun barionan ta depende di trucknan di awa cu no ta yega cu regularidad. Hefe di Epidemiologia di Servicio Departamental di Salud, Huáscar Alarcón, a adverti cu secura ta faborece e expansion di bacterianan, parasito y virus cu ta causa malesanan cu diarea.

Na El Alto, un ciudad di 1.1 miyon habitante cu ta comparti e aeropuerto cu La Paz, su alcaldesa Eva Copa a pidi na poblacion pa haci un uso racional di awa ya cu ta un dam cu ta abastece e zona y cu tin 50% di su capacidad.

Copa a indica cu otro opcion ta pa kita e suministro di awa durante oranan di anochi, aunke algun bisiña ya caba a reporta problemanan cu e servicio.
Secura tambe a afecta casi 48.700 bestia na 42 municipio di Bolivia, segun minister di Desaroyo Rural y Tera, Remmy Gonzales.

Te awor a reporta 48.788 bestia afecta, principalmente ganado, y tambe tin un superficie di 5.000 hectar di cultivonan daña pa falta di awa, aunke "su influencia ta casi nulo" y abastecemento di alimento na e pais "ta garantisa." El a bisa.

Guatemalteconan ta para tras di presidente eligi, demostrando boluntad pa defende democracia

(AP) — Manifestacion di miles di Guatemalteco e siman aki sosteniendo presidente eligi, Bernardo Arevalo ta sugeri cu e esfuerso di algun oficial pa descarila su presidencia a lanta un boluntad nobo entre hopi ciudadano pa defende democracia.

Demostracionnan publico rechasando makinacionnan di oficina di Procurador General tabata modesto den e luna desde e victoria abrumador di Arevalo. Pero dialuna, miles a marcha pacificamente door di cayanan di e capital y riba diamars, manifestantenan a blokea careteranan mayor a traves di e pais.

Historicamente, Guatemala ta considera entre e paisnan Latino Americano cu menos sosten pa democracia segun e encuesta AmericasBarometer, cual ta midi actitud eynan durante tres decada. Durante ultimo 15 aña, e sosten midi pa democracia como e miho forma di gobierno a alcansa un nivel di hasta 62.9% na 2014 y un nivel minimo di 48.4% na 2017.

Pero desde e eleccion, Guatemalteconan a mira intentonan di partidonan perdedor y oficina di Procurador General pa reta e resultado. Arevalo a caracterisa investigacion riba su partido y autoridadnan electoral como un intento di golpi di estado, y Organisacion di Estadonan Americano su mision di observacion a bisa cu accion di fiscalnan tabata parce di tin

meta pa stop Arevalo di asumi su cargo.
Como 76% di Guatemalteco encuesta a bisa cu mas cu mita of tur politico di e pais ta involucra den corupcion, e nivel mas halto registra na e pais, y tras di solamente Ecuador y Peru e aña aki. Djey a bin Arevalo, e ultimo candidato anti-corupcion den e campaña. Su campaña a resona cu votadornan, specialmente esnan jong ora ta contrast'e cu ex-prome dama Sandra Torres, kende tabata asocia cu e establecimento, den eleccion dia 20 di augustus.

Un obhetivo central di e protesta e siman aki ta Procurador General, Consuelo Porras. Dialuna, manifestantenan a grita "Consuelo Renuncia!"
Confiansa di Guatemalteconan den oficina di Procurador General a mira un caida stabiel desde cu a alcansa un punto halto na 2017, y e aña aki a registra na 42%, segun encuesta AmericasBarometer.
Porras a tuma over como Procurador General na 2018, y na 2021 a keda sanciona pa gobierno Mericano pa ta un actor anti-democratico y socava investigacion riba corupcion. El a rechasa cualkier fout.
Oficina di Porras tin investigacion andando riba e forma con Movimiento Semilla di Arevalo a colecta e firmanan necesario pa su registracion añas atras, como tambe acusacion di fraude den eleccion cual observadornan independiente ta bisa no tin base.

Awo, hende ta "pustando riba democracia", Arevalo a bisa den un entrevista recien cu AP.

Indigenanan di Brazil a haya victoria clave den huicio pa nan teranan di Amazonas

France 24) – Cu voto di cuatro hues, Supremo Tribunal Federal a rechasa "e marco temporal" di un tesis cu un grupo poderoso di presion agricola, cu solamente ta reconoce e indigenanan su derecho riba teritorionan cu nan tabata na 1988, ora e decreta e Constitucion.

Di un total di 11 magistrado, nuebe a pronuncia contra e tesis y dos na fabor di e huicio aki cu a cuminsa na augustus di 2021.

E magistrado Carmen Lucia, a señala cu sociedad Brasilero tin un "debe impagabel" cu indigenanan.
"Nos por tin retroceso den un derecho reconoci, incluyendo esun cu ta referi na teranan ocupa tradicionalmente." El a bisa.

Den e "marco temporal" tabata menasa casi un tercio di mas di 700 reserva indigena existente na Brazil, segun ONG Instituto Socioambiental.
E homologacion ta garantisa cu e pueblonan aki tin e derecho di ocupa nan terenonan den disputa, asina como tambe uso exclusivo di recursonan natural.

Manera nan a haci den sesionnan anterior, centenares di indigena a mobilisa na Brasilia pa sigui loke nan a defini como "e huicio di siglo."
Manifestantenan, varios cu curpa pinta usando coronan di pluma riba nan cabes, a cuminsa grita y a baila bao un tent dilanti di e sede di STF despues cu e hues Luiz Fux a dicidi na fabor di indigenanan, dunado na nan e mayoria.

Te ainda corte mester dicidi si lo bay indemnisa e propietarionan di teranan, cu lo transforma den reservanan.
STF organo guardian di

Constitucion, a evalua un disputa riba e tereno Ibirama-Laklano, na Santa Catarina (sur), reclama pa e tres etnia Xokleng, Guaraní y Kaigang.

Na 2009 un sentencia di prome instancia a kita e teritorio su status di reserva, cu e argumento cu comunidadnan no tabata biba eynan na 1988.

Comunidadnan indigena tabata rechasa e marco temporal argumentando cu hopi pueblo originario a ser expulsa den transcurso di tempo di nan teritorio ancestral, specialmente durante dictadura militar (1964-1985).

BVI: Gobierno ta priminti pa sigui defende sector di servicio financiero

(bvinews) – Minister pa Servicio Financiero di British Virgin Islands, Lorna Smith a reitera e compromiso di gobierno cu sector di servicio financiero, bisando cu lidernan lo defende e sector hasta mientras menasanan global ta cerca.

Sector di servicio financiero ta e pilar economico principal den BVI, contribuyendo casi 70 porciento di Producto Interno Bruto (GDP).

Papiando na un forum recien pa agentenan di compliance den sector di servicio financiero, Smith a bisa cu e manera con ta pinta e industria di servicio financiero internacionalmente tin un impacto riba percepcion politico. Y el a bisa cu gobierno ta keda firme den su compromiso pa defende reputacion di e sector y sigura su prosperidad continuo memey di paisahenan politico evoluciónando.
Smith a elogia e agentenan di compliance di e industria y a recorda nan di nan rol pa sigura cu e sector ta adheri na regulacionnan global. El a splica cu BVI a lucha cu un cantidad di reto unico, agregando, "BVI ta nabegando e paisahe economico global actual, caracterisa pa retonan manera conflicto global, cambio for di globalisacion, y impactonan restando for di Covid-19, cual ta crea testnan formidable."

BVI ta poniendo cada bes mas enfoke riba cumplimento den su industria di servicio financiero mientras mundo ta continua urgiendo hurisdiccionnan offshore pa combati labamento di placa. Tambe tin yamado pa paisnan manera BVI implementa medidanan mas fuerte pa preveni cu hende afluente sconde nan rikes y evadi impuesto na nan pais natal.

Entre e retonan, Smith a subraya e crecemento exponencial di sector di servicio financiero di BVI. El a bisa cu e registro corporativo tin mas cu 375mil entrada, cu colectivamente tin aproximadamente $1.4 triyon den activo distribui globalmente.
El a enfatisa tambe cu e hurisdiccion ta para como e di dos domicilio mas grandi pa hedge fund na mundo y un hub prominente pa trust di famia, compania y individuo.

Surnam: Grondinspecteur ta keda deteni

(waterkant) – Den respuesta na e alocacion ilegal di tereno publico, Ministerio Publico (OM) a inicia un investigacion criminal a traves di e Team di Investigacion di Corupcion di Cuerpo Policial Surnameño (KPS). E resultado di e investigacion aki a conduci na e aresto di un inspector (grondinspecteur) acusa di cargonan incluyendo falsificacion y violacion di leynan anti-corupcion.

E sospecha ta cu el a inclui informacion falso den un rapport di conseho. Como resultado di esaki, a emiti un decision di alocacion na un persona cu no tabata esun cu tabatin generacionnan ta cultiva y traha riba e tereno.

Den interes di e investigacion, a prohibie di tuma contacto cu conseho legal. Su declaracionnan a duna motibo pa cuestiona dos resortraadleden y un miembro di Asamblea Nacional (DNA). E individuonan en cuestion ta rechasa cu nan ta involucra den e actividadnan criminal. Mientras tanto, e restriccion riba comunicacion entre e sospechoso y su abogado a keda elimina. E investigacion ta continua.

Ministerio Publico Surnameño ta bay continua e procesamento criminal di corupcion. Corupcion ta socava confiansa publico den estado di derecho dentro di sociedad y ta crea desconfiansa social, entre otro asunto.

Corupcion ta tuma lugar ora oficialnan publico intencionalmente ta participa den accion of omision na momento di eherce nan debernan pa motibo di a ricibi un regalo, beneficio of promesa, cu intencion pa beneficia nan mes of otronan. Corupcion ta crea criminalidad y ta haci daño na negoshi, gobierno y sociedad den su totalidad.

Trinidad & Tobago: Minister di Energia ta bay aproba licencia pa awa profundo

(newsday) – Minister di Energia y Industria Energetico, Stuart Young a anuncia cu a otorga tres bloki di lama na un consorcio di bpTT y Shell, saliendo di e ronda di oferta 2022 pa awa profundo.

Den un comunicado di prensa diahuebs, Young a bisa cu e Gabinete a tuma e decision dia 8 di september, y cu ta bay tin un ceremonia di otorgamento riba dia 25 di september proximo.
Na e ceremonia, e consorcio ta bay firma e material Production Sharing Contracts (PSCs) pa seya e acuerdo.

"Ministerio di Energia y e consorcio ta bin participando den negociacionnan compleho tocante e termino y condicionnan di e PSCs relaciona cu e hecho cu e blokinan ta ubica den lama profundo y ta rekeri consideracionnan nobo y diferente pa motibo di e naturalesa di e exploracion spera y e posible produccion futuro," Young a bisa.

Na december 2021, Young a anuncia e ronda di destaho despues di revisionnan positivo den e Ryder Scott report di 2020. E tempo aya, el a bisa cu tabatin interes den campondan di awa profundo di Trinidad & Tobago, pero cu ainda tabatin factornan pa considera mirando e cambionan den mercado global y e presion agrega pa transicion energetico cu a pone companianan ta mas cauteloso pa bay den areanan nobo di exploracion.

A pone como 17 bloki di awa profundo den oferta, pero durante e ronda di destaho, na fin di e conferencia di energia 2022 na juni, solamente a haya oferta pa cuatro di nan, pa un consorcio di bp y Shell. E consorcio a haci un oferta pa bloki 23 – como 20km leu di costa oriental di Tobago – bloki 25(a), 25(b) y 27, tur como 100km for di costa oriental di Trinidad.

"Hopi di e companianan energetico aki ta forsa pa nan accionistanan pa tuma decisionnan unda nan no por inverti den provincianan nobo," el a bisa durante e ronda di oferta na 2022. El a bisa cu e consorcio tabata algo positivo pa e pais.

Women's Club of Aruba ta celebra 89 aña di servicio na comunidad

Entre nos estimado miembronan a celebra durante reunion general di miembresia, e grandioso aniversario di Women's Club of Aruba (WCA), funda 89 aña pasa riba 17 di september 1934. Sra. Lucy Smith, esposa di Sr. Lloyd G. Smith, presidente di "Lago Oil Refinery," a organisa e prome reunion na "Lago Clubhouse" den Colony pa 2:30 di merdia. E reunion aki a conta cu 150 hende muhe.

Un aña despues, riba 1 di october, despues di un eleccion cu voto, e prome directiva a ser instala, cu un presidente, vice-presidente, tesorera, y un secretaria. Tres aña despues, e 'General Federation of Women's Clubs' a invita WCA pa afilia na e federacion, marcando un momento den historia di e club. Awo, e club ta conta cu ± 125 miembro dedica na servicio di comunidad.

Generacionnan di Arubiano a crece cu WCA, presenciando su compromiso duradero na comunidad. Hopi di nos a tende di WCA, y su impacto ta abarca varios generacion.

Durante e añanan, WCA a emprende diferente proyecto cu a impacta positivamente riba adulto, hoben y mucha. Un di e proyectonan mas grandi ta 'Dress a Child,' un iniciativa anual na december cu ta brinda pa bisti entre 200 pa 250 mucha cu tin mester. Ademas, bishita mensual na Casnan di Cuido pa adulto mayor pa hunga bingo y celebra ocasionnan special manera Dia di San Valentin, Dia di Betico, Dia di Mama y Tata, y sin laga afo Pasco, cu ta un tradicion cu nan ta gusta.

WCA ta e pionero den loke ta conscientisacion di cancer di pecho, HIV/AIDS, violencia domestico como tambe hopi otro proyecto.

E directiva actual ta desea di felicita tur miembro cu e di 89 aniversario di club y kier gradici nan tambe pa semper ta dispuesto pa contribui na Aruba su comunidad.

Fotonan: Emperatriz Perdomo

Celebrando literatura y creatividad artistico

Minister di Cultura a reconoce e poeta Arubiano Clarette Quandus pa su bunita trayectoria

Biblioteca Nacional Aruba tabata anfitrion di e celebracion di e poeta Arubiano Clarette Quandus cu a cumpli 25 aña ta publica obranan literario y 44 aniversario den e mundo creativo, artistico y di literatura di Aruba.

Pa Minister Maduro di Cultura tabata un placer pa tabata presente pa asina disfruta di e diferente presentacionnan cu tabata tin na honor di e celebracion aki.

Minister Maduro a hiba palabra repasando e bida artistico di Clarette kende a cuminsa skirbi versjes cu su 8 aña di edad. E tempo ta su juffrouw Joanna Trimon di Colegio Ora Ubao a duna Clarette e oportunidad pa recita un poesia, specialmente dedica na mamanan riba 'Dia di Mama' e tempo ey. Aki ta caminda cu Clarette a wordo inspira pa skirbi y di eynan e resto ta historia. Awendia Aruba por conta cu un poeta cu semper a carga nos idioma Papiamento y a sa di compone hopi poesia for di cual 4 buki a sali publica riba mercado.

Durante e atardi aki, Minister Maduro, den nomber di Gobierno di Aruba, a entrega na Clarette un reconocemento pa su añanan dedica na e mundo creativo, artistico y di literatura. 'Clarette masha pabien y masha danki. Danki tambe na bo famia, amistadnan y tur bo coleganan artista, y na cada un cu a yuda bo, inspira bo y motiva bo den e bunita trayectoria aki' tabata palabranan di e mandatario pa gradici Clarette y tur cu a brind'e nan apoyo y sosten. Minister Maduro ta desea Clarette Quandus hopi aña mas di inspiracion pa e por sigui deleita nos cu poesianan unico den nos dushi idioma Papiamento.

*Opinion ta un seccion di **Bon Dia Aruba** specialmente pa brinda oportunidad na lectornan individual pa expone nan opinion. Contenido publica di ningun manera ta refleha opinion di **Bon Dia Aruba** y ta pa responsabilidad exclusivo di e organisacion/individuo cu ta ofrece esaki pa publicacion. **Bon Dia Aruba** ta reserva e derecho di no publica texto ofreci, si esaki segun e medio no ta cuadra cu e normanan di decencia cu nos ta mantene, pa evita contenido cu ta innecesariamente ofensivo. Esaki suheto na evaluacion exclusivo di **Bon Dia Aruba**.*

OPINION

Skirbi pa Departamento di Agricultura, Cria y Pesca Santa Rosa

Nomber di pisca na Papiamento: Dorado

Ban papia di nomber di pisca. Bo conoce bo piscanan? Un serie di articulo informativo cu ta ilustra algun pisca y nan nomber na Papiamento den cual Departamento di Agricultura, Cria y Pesca, conoci como Santa Rosa kier comparti y alabes haya informacion for di publico. Lesa na final di articulo con pa haci esaki.

Dorado, Coryphaena hippurus, Mahi Mahi of Dolphinfish:
Dorado tin masha hopi nomber na cual ta referi na dje. Dral, Dorao, Drals, Drado, ta algun di esunnan na papiamento. Na Ingles tambe e ta ser yama Mahi Mahi, Dolphinfish of Dorado. E ta un bon ehempel pa nos refleha un rato aki na dicon por tin hopi nomber.

E mesun pisca, ta bira conoci cu diferente nomber comun, dicon?
Nomber comun ta bin djis ora grupo di hende, pa por compronde otro cual pisca nan kemen, palabra un nomber cual a referi na un pisca. Mahi Mahi por ehempel ta bin di Hawaii y ta nifica "hopi fuerte". Dorado, ta basa riba Spaño y ta referi na e color geel manera oro (dorado) cu e pisca ta briya den solo cune. Dicon e sa wordo yama Dolphin fish na Ingles si no ta bon defini y mientras tin varios storia rond di esaki, ningun a ser confirma.

Dorado ta presente den tur lama tropical te subtropical rond mundo. Dorado ta hopi popular. Tanto pa pesca recreacional como pa consumo. E ta conoci como un excitante captura y un pisca cu ta duna un bon bataya. Su carni ta hopi bon pa consumo y ta ser pisca comercialmente tambe pa e motibo ey.

E ta crece masha liher mes 2.7 duim (casi 7 cm) pa siman. Nan por biba te un maximo di 5 aña aunke masha poco sa yega e edad ey. Mayoria ta bira adulto denter di 1 aña pero hopi ta bira reproductivo despues di 5 of 6 luna caba y ta reproduci masha rapido tambe.

Nan ta biba na lama grandi (open water) na superficie mayoria di biaha. Hopi piscado ta busca nan rond di liña di sushi of articulonan flotante riba lama. Hopi biaha bo sa haya un grupo ta landa hunto y si bo tene macho na liña, hopi biaha e otronan ta keda cerca of por tene e grupo interesa door di duna garna of holo.

Descripcion:
Dorado tin un curpa distinctivo. E tin un rabo grandi y nan curpa plat y largo ta caba den un cabes grandi blunt. Nan color ta geel y berde of blauw ta laga bo reconoce mesora tambe irespecto di variacionnan chikito den e colornan aki.

Dorado tin diferencia cla den hembra y macho adulto. E macho ta mas grandi y por bira 50 te 80 liber facilmente y tin un cabes hopi mas plat compara cu esun di e hembra. P'esey mes machonan sa ser yama tambe dorado cabishot.
Na Aruba:
Dorado por ser haya den nos awanan rond nos isla henter aña largo pero tin su periodonan cu ta haya mas facil cu otro. Por gar'e via slip (trolling) den boto, casting for di boto cu liña of rod of via di jigging, tira e lure (haas falso) y trece esaki aden cu cierto movecion di e rod.

Skiribi pa Gregorio Wolff:

Situacion malo pa e Trahador, Inflacion, Pensioen y mas (parti 2)

Esaki ta e di dos parti di e comunicado publica ayera, den cual Sr. Wolff ta duna un splicacion detaya di e situacion actual cu e trahadornan ta aden, unda ta bisto cu nan ta bayendo atras dia tras dia.

Fondo di Pensioen FPEF a nace for di un proposicion sindical,di SEPPA.
E pensionado na Aruba cu tin solamente un areglo di pensioen ta den mesun situacion cu e trahador cu ta gana salario minimo. E grupo aki di trahadornan of ex-trahadornan bo ta tende con nan ta reclama, pasobra e costo di bida ta sigui subi y nan calidad di bida ta bahando.

Un opcion cu sigur ta bale la pena pa nos tur , sigur pa trahadornan y cual lo bay yuda den futuro e trahadornan, ora nan ta pensionado, ta den man di trahadornan mes. Esta nos ta bay funda fondonan di pensioen den cada sector di nos bida cotidiano. Trahadornan por logra esaki despues cu organisa nan mes den sindicato cu tin un plan di formacion tanto pa e trahadornan como pa su lidernan.

Pues esaki ta un opcion cu trahadornan por logra, pero nan mester ta bon representa den un sindicato cu lidernan prepara pa e trabao.

Esaki ya tabata practica caba, pues ya e a sosode.

Na inicio di añanan 90 di siglo pasa, Gobierno a cuminsa cu un politica di independisacion di varios departamentonan cu tabata cay bao servicio publico. A crea APA N.V. y WEB N.V. Trahadornan cu tabata empleado publico y kendenan a bay den e N.V.-nan nobo a mantene nan derecho ariba pensioen den APFA=Fondo di pensioen pa empleadonan publico. Pero e derecho aki no a ser duna na trahadornan nobo den servicio di e N.V.-nan aki.

Despues di analisa e situacion, mi persona, como presidente di SEPPA e tempo ey, a traha un documento amplio cu proposicionnan e.o. pa statutonan di un fondo di pensioen nobo, reglamentonan di e varios formanan di pensioen, calculacionnan pa e sumanan di e pensionnan y tambe primanan cu trahadornan y empleador mester paga. Acerca splicacionnan tocante inversionnan y mas asuntonan. Mi a invita tur fundacionnan y N.V.-nan den sector publico pa inicia e discusionnan.

E nomber di fondo cu mi a propone tabata y a keda "FPEF"=Fondo di Pensioen pa trahadornan di Empresanan y Fundacionnan den Sector publico. Nos a cuminsa discusionnan cu hopi fundacion y N.V.-nan, pero al final ta APA N.V. y WEB N.V. so a keda na mesa di discusion. Discusionnan cu a dura mas di un aña, Abogado Martis di Oficina di Abogado Brown y KPMG a yuda hopi den e discusionnan, sigur pa loke ta fine-tuning di e statutonan y otro asuntonan financiero. Nos a yega na un final hopi bon, unda e dos N.V.-nan a paga tur e gastonan financiero y e fondo a cuminsa draai. Mi mes e prome añanan tabata forma parti di e directiva=hunta di comisariado. Leu leu, mi ta ricibi bon informacionnan ariba FPEF. FPEF ta sigui ariba un bon caminda.

Nos por crea fondonan di pensioen
Pues nos por, for di sindicalismo ta sali proposicion cual ta yega na un bon final.

Esaki ta bale la pena pa ripiti, ya cu awe e pensioen di bieshes di SVB maximalmente ta yega te banda di 30% di e suma minimo pa bo mantene bo mes sin cay den pobresa.

Pues nos ta na crusada di un caminda: Esta 1. nos ta keda ariba e caminda unda e calidad di bida di e trahador y despues ora e ta pensionado, ta bay di malo pa pio. Of 2. nos mes ta busca un solucion, cual ta un segundo pensioen pa tur trahador.

Algun sector tin areglonan bon, otronan menos bon, manera nos por a tende y lesa poco aña pasa di pensionadonan=ex-trahadornan di Hospital.

E caminda pa trahadornan tin un segundo fondo di pensioen ta mustra leu, pero nos no por keda warda te ora miseria bati na nos porta.

Tres asunto clave nos mester enfrenta y drecha cos pa nos bay dilanti:
1. Ban eleva drasticamente e grado di representacion sindical cerca trahadornan;
2. Ban hisa e nivel di Lucha sindical na Aruba cu inyeccionnan financiero grandi den formacion;
3. Cambia e mentalidad di Dunadornan di trabao pa nan gasta mas placa na fabor di nan trahadornan.

Pues ban ta positivo, continua cu e lucha di trahadornan y nos ta crusa e caminda pa un bida miho.

Accidente na Cadushi Largo

Diaranson anochi a drenta informe di un accidente cu hende herida na Cadushi Largo. Mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu chauffeur di un auto KIA cora lo no a regula velocidad ni mantene distancia y a dal tras di un Chevrolet preto. Na yegada di e ambulance nan a atende e victima na e sitio mes. Polis a tuma datos di e accidente aki.

Marina ta intercepta casi un tonelada di cocaina den Region Caribe Hulandes

Zr.Ms. Groningen a intercepta casi 1.000 kilo di cocaina, durante 2 captura di droga den Region Karibe Hulandes. Esey a sosode ya caba riba dianan 11 y 12 di September ultimo, pero awe numa a keda publica. Durante prome captura e sospechosonan a entrega nan mes numa despues di tironan di advertencia.

Den ambos caso Zr.Ms. Groningen a keda informa pa un avion di patruya Mericano tocante e go-fastnan sospechoso. Riba esaki e boto rapido di intercepcion FRISC a drenta accion. Na bordo di esaki tabatin no solamente tripulacion di Groningen, pero tambe un delegacion di 'US Coast Guard' Wardacosta Mericano.
Durante e prome accion e sospechosonan no tabata kier a entrega nan mes facilmente. Esaki a sosode numa despues di tironan di advertencia. Durante e di dos accion esaki no tabata necesario. Tur e sospechosonan ademas di e total di mas o menos 985 kilo di contrabanda, a keda entrega na e Mericanonan. Nan lo sigui cu e persecucion legal.

Barco petrolero
Zr.Ms. Groningen for di mei 2023 ta activo den Region Caribe Hulandes como barco di patruya. E barco di Marina Hulandes entre otro ta keda desplega durante di operacionnan anti droga. Esaki e ta haci hunto cu Wardacosta Region Caribe Hulandes y Wardacosta di Merca.

Supuesto caso di secuestro a resulta maltrato entre pareha

Diaranson mainta a drenta informe di cu un homber kende lo ta ser considera peligroso y ta conoci pa cana arma tin un muher secuestra y maltrata na un cas na Noord Cura Cabay, mesora a dirigi patruyanan na e sitio.

Na yegada di e patruyanan nan a rondona e cas di tur skina y a cuminsa negocia pa e homber libera e muher. Despues di basta papiamento a bin resulta cu aki lo no ta trata di un caso di secuestro pero si maltrato unda e muher lo a sali tur blousa y maltrata, polis a pidi pa ambulance y esaki a presenta pa atende e victima. Despues polis a sigui persisti pa e entrega su mes pero e no tabata kier. Polis a pidi pa manda e team special di aresto pa asina drenta y saca e homber afo. Net ora e team special a yega e homber a sali di patras cana bin dilanti y entrega su mes. E homber tabata tin un tas cune den cual e por tin e arma di candela y ora e tabata entregando su mes polis a orden'e pa tira e tas ey leu y hisa su mannan na halto. Ora el a cumpli cu esey mesora nan a boei e y hib'e pa warda di polis.

Afpakteam activo awe na Airport

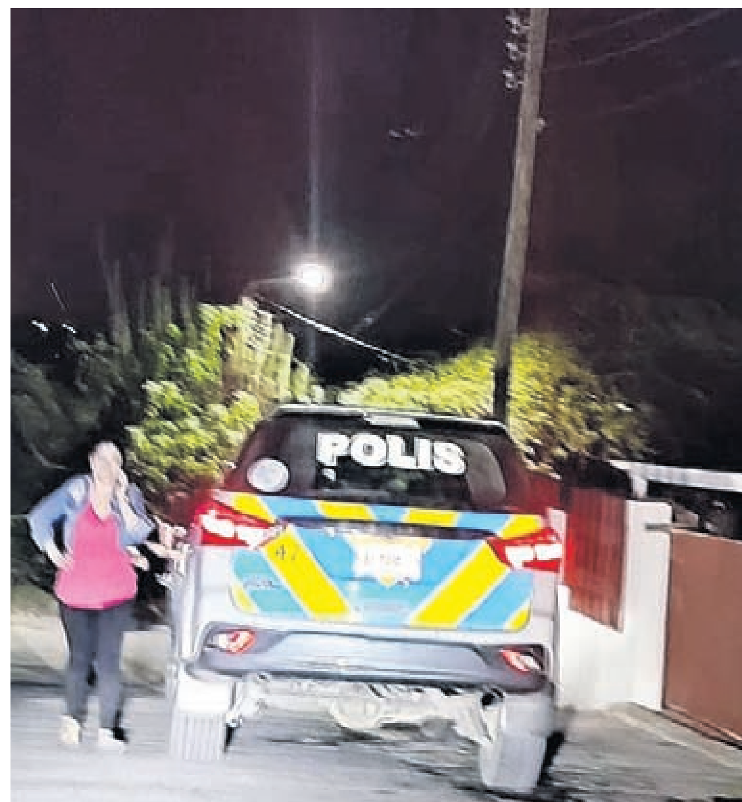

Awe Afpakteam a tene un control integral riba diferente vuelo pa Republica Dominicana. E control tabata dirigi riba violacion di e meldplicht di cantidadnan di placa cash. Cada biahero ta obliga pa meld na Aduana si nan tin mas cu 11.000 Dollar of 20.000 Florin cu nan.

Afpakteam ta un alianza di Ministerio Publico, Polis, Aduana, FIU (Financial Intelligence Unit), Marechaussee, Kustwacht y RST y ta traha riba combati criminalidad financiero-economico. Cu tips y señalnan di labamento di placa bo persona por acerca Afpakteam via tiplijn (11141).

Den futuro Afpakteam lo tene e tipo di controlnan aki mas biaha na airport.

Auto a dal mucha na Jucuri

Diaranson anochi a drenta informe di cu un auto lo a dal un mucha na Jucuri. Mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu tabata un problema familiar unda un persona lo a drenta auto bay y e auto lo a dal un mucha. E mucha no a resulta herida y e auto lo a bandona e sitio. Polis a tuma datos di e incidente aki y splica e famia ki caminda nan cana y pa entrega keho na Recherche.

Si bo yiu a cumpra algo riba Fortnite sin permiso bo lo por haya bo placa back

(AP) - Mayornan kendenan su yiu a cumpra articulo online sin nan conocemento riba e wega popular Fortnite pronto lo por ricibi nan placa back.

Reguladornan Mericano a cuminsa notifica mas di 37 miyon persona via email cu nan por ta eligible pa compensacion como parti di un areglo legal cu creador di Fortnite, Epic Games Inc. Federal Trade Commission a anuncia fin di aña pasa cu Epic Games lo paga 520 miyon dollar den penalidad y compensacion pa aregla kehonan cu ta trata muchanan su privacidad y e metodo di pago cu ta manipula e hungadonan pa haci compranan cu nan no tabatin intencion di haci.

Parti di e 520 miyon dollar aki ta consisti di 245 miyon dollar den compensacion pa clientenan, como parti di e areglo finalisa den maart. E tin e inteicion di cubri algun di e costonan cu no tabata kier den compra di V-bucks, e moneda dentro di e wega of articulonan virtual manera vestuarionan. Etc. E clientenan lo tin te cu dia 17 di januari pa por entrega un peticion.
Epic Games tambe a keda di acuerdo cu lo paga un boet di 275 miyon dollar pa supuestamente colecta informacion personal di e hungadonan di Fortnite di menos di 13 aña sin informa nan mayornan ni ricibi nan consentimento. Esaki ta e penalidad mas grandi cu a yega di impone pa kibra regla di FTC.

Segun FTC, e personanan cu ta eligibel pa ricibi compensacion ta inclui usuarionan di Fortnite cu a ser cobra placa di dentro di e wega pa cosnan cu nan no tabata kier entre januari di aña 2017 te september di aña 2022, e personanan kendenan su yiu a haci e compra cu nan tarheta sin cu nan tabata altanto entre januari di aña 2017 y november di aña 2018 y e personanan kende a lock su cuenta despues cu nan a keha tocante e compranan eroneo aki.

Epic Games a bisa despuesdi a yega e areglo den e caso den december cu a implementa guardianan adicional pa prveni e compranan aki. Den un declaracion actualisa riba diamars, nan a referi hende na e pagina di FTC.

16 September mundo a observa World Ozone Day

16 di september, mundo a observa Dia Internacional di Preservacion di Ozon pa conscientisa comunidad riba e condicion di e capa solar, tambe yama ozon, y asina promove esfuersonan pa proteha esaki.

E tema pa 2023 di Dia Internacional pa Preservacion di Ozon ta, Drechando e capa di ozon y reduci cambio di clima.

E ozon ta un capa di gas cu ta proteha mundo di e rayonan ultraviolet di solo y ta proteha bida riba nos planeta. E capa di ozon tin un rol importante pa proteha salud humano, medio ambiente y e ecosistema. P'esey Directie Natuur en Milieu (DNM) ta pone atencion riba e tema aki ta y yuda crea conscientisacion riba e dia aki.

Na 1987, Nacionnan Uni a propone e Dia Internacional di preservacion di ozon, y ta conmemora e firmamento di e Protocol na Montreal cu a trata e substancianan cu ta afecta y por caba cu e capa di ozon. E protocol aki ta un tratado internacional cu ta diseña pa atende cu e produccion of uzo di substancia cu ta daña e capa di ozon. Cu e tratado aki, a logra reduci e uzo di substancianan dañino y contribui grandemente na e esfuersonan global pa combati cambio climatico. Na 1994, e Asamblea General di Nacional Uni a declama 16 september como e Dia Internacional di Preservacion di Ozon.

E capa di ozon ta absorba mayoria di e solo su radiacion ultravioleta (UV) y tin e siguiente funcionnan:

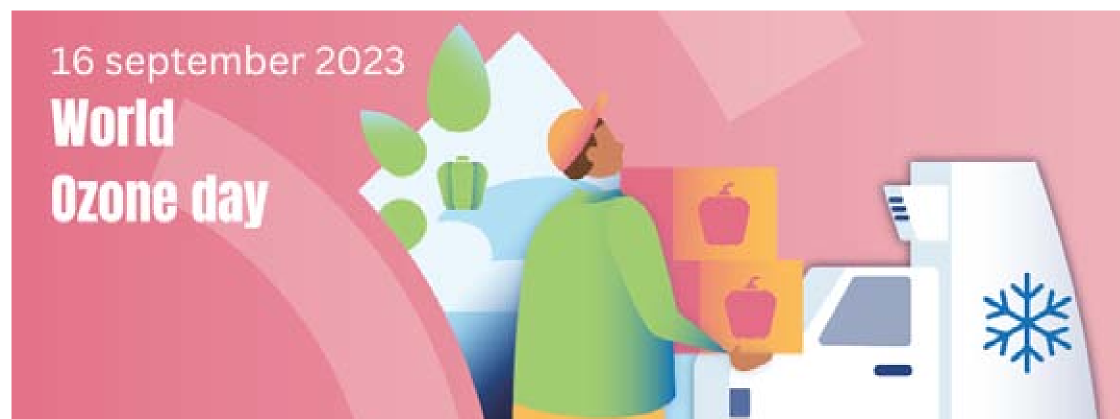
- Proteha mundo di e efectonan di radiacion UV cu ta causa cancer di cuero, catarata den wowo y otro problema di salud di hende y bestia.
- Yuda regula e temperatura di nos planeta, ta absorba un parti di e calor di solo, cu ta yuda regula e temperatura.
- E capa solar ta proteha cosecha di demasiado rayonan UV, cu por daña e DNA di matanan y reduci e cantidad di cosecha.
- E ta yuda preserva bida marino door di reduci radiacion UV cu ta penetra e ocean y causa daño na e ecosistema marino.

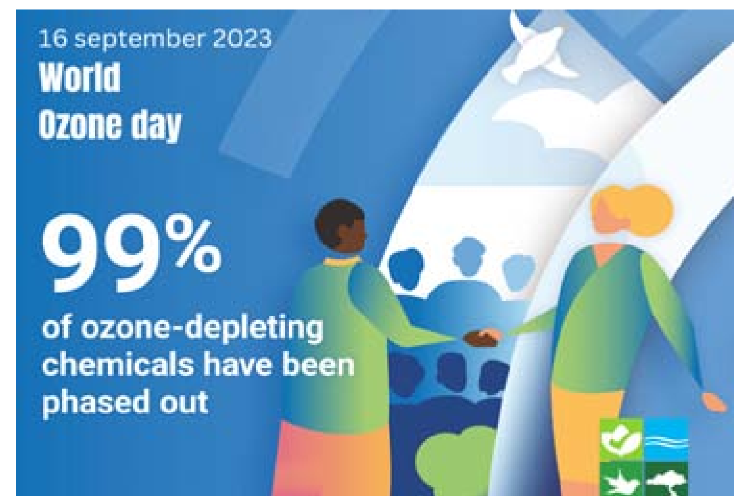
E capa solar ta recuperando y pa 2066 lo por bolbe na e nivel di aña 1980, den e parti di Antartica. Cu e Protocol di Montreal gradualmente ta eliminando e produccion y uzo di gasnan HFC's – e gasnan fuerte cu ta conduci na cambio climatico. A logra elimina 99% di substancia dañino den e cooling industry. Mirando cu mundo ta birando mas calor, e demanda pa airco ta aumenta y esaki ta pone presion riba e industria pa busca alternativanan mas "eco-friendly" y mas "energy efficient".

Kico nos por haci pa proteha e capa di ozon:

- Uza productonan cu no ta contene CFC's (chlorofluorocarbons) of halons.
- Recicla y reusa productonan ora cu ta posibel.
- Conserva energia.
- Apoya organisacionnan internacional cu ta traha pa proteha e capa di ozon.

Riba e dia aki, comunidad mester refleha riba e responsabilidad pa proteha nos planeta y tuma accion pa preserva e capa solar y e otro recursonan vital pa futuro generac

Awe ta clausura campamento di Rhythmic Gymnastics UPAG

Campamento di Rhythmic Gymnastics UPAG cu atletanan di 11 pa 13 aña a cuminsa riba dia 17 di September ultimo, y awe lo clausura.

E campamento ta wordo duna door di experto Liubov Charkashyna y Jenya Tkachenko. En total tin 20 entrenador y 33 atleta di Aruba, Bolivia, Brasil, Canada, Colombia, Costa Rica, Republica Dominicana, Ecuador, Guatemala, Mexico, Panama, Paraguay, Peru, Puerto Rico, Merca y Venezuela cu a participa den e campamento aki.

Futbolistanan Spaño ganador di Mundial ta bolbe accion cu victoria contra Suecia

(AP) — Team di futbol femenino Spaño cu a gana Mundial a bolbe hunga futbol ayera. Un victoria 3-2 contra Suecia na Gothenburg – sigura pa un penalty cu virtualmente e ultimo scop di e wega – tabata e prome partido di Spaña desde cu a captura e premio mas grandi den futbol femenino luna pasa na Australia.

E logro aki a keda mancha pa un scandal di sexismo cu a cuminsa cu presidente di federacion Spaño di futbol, Luis Rubiales, kende a sunchi hungador Jenni Hermoso na su boca durante e ceremonia di premiacion di Mundial.

E consecuencianan tabata amplio, kedando halto den agenda noticiero mundial y continuando te cu anochi di e partido ora cu a yega na un acuerdo entre hungadornan, federacion y mediadornan di gobierno, cual e hungadornan ta kere lo conduci na reforma real dentro di e federacion y marca un punto clave den e lucha pa igualdad.

E slogan “Se Acabo” a cuminsa cu compañera di team di Hermoso, Alexia Putellas, hungador strea di Spaña, y ta un yamado pa accion memey di e scandal. Putellas tabata capitan pa e wega den un team Spaño incluyendo siete starter di final di Mundial contra Inglatera. Hermoso no tabata un di nan pasobra no a convok’e “como un manera pa proteg’e”, segun coach Monse Tome.

Spaña ta bolbe accion diamars awo contra Suisa den su prome partido na cas como campeon mundial.

Ta demanda Toto pa no paga completamente apuesta di futbol gana

(NLTimes) – Cuatro persona semi-profesional den wega di placa a entrega un demanda contra Toto, acusando e compania estatal di no paga completamente e apuestanan di futbol cu nan a gana. Corte na Den Haag a trata e caso ayera.

E hungadornan a gana casi 26mil euro den apuesta riba un partido di cup Danes aña pasa. Toto no a paga mayoria di esaki, segun NOS ta reporta.

Segun e noticiero, companianan di wega di placa ta den problema cu un grupo selecto di hugnadornan cu ta logra gana placa door di apuesta riba deporte a base structural. Desde cu Hulanda a legalisa wega di placa online dos aña pasa, e gran mayoria di cuenta ta registrando perdida, como 310 euro pa luna pa cada hungador, segun Autoridad di Wega di Placa. Pero un cantidad limita di hungador ta gana suficentemente frecuentemente pa biba di esaki, tin biaha sacando bentaha di erornan di e companianan na momento di ofrece apuesta.

Segun Toto, esaki ta precisamente loke a sucede den e caso aki.

Varios hungador profesional di wega di placa a bisa NOS cu companianan ta haciendo tur den nan poder pa deshaci di nan. Toto y Betcity, entre otro, a blokea cuentanan online sin splicacion. Y Betcity ta limita e apuestanan cu ganadornan structural por haci – e limitenan aki no ta aplica pa cuentanan perdedor. Betcity a bisa NOS cu por limita apuesta como parti di “maneho di riesgo” – un termino cu ta cubri tur cos desde combati adiccion te labamento di placa.

Un vocero pa Autoridad di Wega di Placa a bisa NOS cu e ley y regulacionnan aplicable no ta prohibi companianan di limita e apuesta di hungadornan ganador of di exclui nan. E regulador ta considera “no deseable” cu e companianan aki ta usando medionan cu tin intencion pa protege adictonan di wega di placa contra hugnadornan ganador, pero esaki no ta ilegal.

BISTA POLITICO

AVP ta habri dialogo nacional riba Sociaal Cultureel Planbureau!

Despues di a presenta e mocion na Parlamento di Aruba, Partido di Pueblo Arubano (AVP) ta empuhando e introduccion di un asina yama Sociaal Cultureel Plan Bureau mescos ta existi na Hulanda caba. E siguiente paso ta pa hiba un dialogo nacional y den cuadro di esaki a tene un reunion e siman aki cu Mediador di Gobierno, Sr. Anselmo Pontilius. "Un persona di su conocemento y experiencia den desaroyo nacional por contribui di un forma valioso na e concepto aki, pa cual e lider, mr. Mike Eman, ta hopi gradicido.

Compaña pa John Hart y Wendrick den nan calidad di miembro di e fundacionnan Mito Croes y Digna Lacle Herrera, Eman ta splica cu no ta suficiente pa tin un Caft cu ta haci calculacion di presupuesto, pero den e dialogo cu Hulanda falta un bista mas amplio di tur e factornan cu ta influencia e calidad di bida di nos hendenan; kico ta e oportunidadnan pa expande economia, mehora entrada pa ciudadano, con por garantisa miho cuido pa nos grandinan, con ta bay atende cu e tema di vergrijzing, etc.

AVP ta haya cu ta hopi importante pa bin cu un vision nobo cu por trece Aruba bek den harmonia cu Reino. Ta cumbini nos pa Hulanda tin un bista mas amplio di kico tur ta afecta e calidad di bida di nos hendenan y tin influencia riba e desaroyo di nos pais y e oportunidadnan cu Aruba tin. P'esey a bin cu e proposicion pa introduci un Social Cultureel Plan Bureau hunto cu Hulanda cu ta haci estudio riba tur tema cu ta afecta e calidad di bida di e ciudadano y nan oportunidad di desaroyo.

"Ora cu gobierno tuma medida, cu tin un calculacion di kico ta e efecto pa e ciudadano. Ora cu bo bin cu un BBO na frontera, con e ta impacta e costo pa comercio, con e ta afecta e poder di compra di e ciudadano, con ta afecta enseñanza di nos muchanan. Tur e temanan aki nos ta mira ultimo tempo cu ta tuma decision cu un facilidad, simplemente basa riba rekensom. Ta aumenta e peso riba nos ciudadano, pero no ta calcula e impacto. Ta importante pa Hulanda tambe tin riba su "netvlies" e informacion cu un Social Cultureel Plan Bureau por trece," e lider di AVP a comenta.

E delegacion di AVP a conclui e reunion cu Anselmo Pontilius hopi satisfecho. Na opinion di John Hart, a resalta e importancia di dialogo ya cu ta algo cu mester continua pa eleva e manera colectivo di pensa. "E ta trece perspectiva nobo y ta mantene gobierno y parlamento, stakeholders skerpi pa tene nan bista riba loke ta importante. Cifra ta importante, pero tambe e sentimento cu ta biba den pueblo," Hart a indica, p'esey e ta kere cu un Social Cultureel Plan Bureau ta agrega un balor, "e parti di kico ta welvaart y welzijn. No ta solamente cu un presupuesto mester klopt, pero tambe e sentimento y necesidadnan cu ta biba den pueblo," el a agrega.

Di su banda, e candidato hoben Wendrick Cecilia ta considera importante pa profundisa e discusion cu ta hiba actualmente. Ta scucha tocante un Raft, supervision financiero externo, presupuesto, tur ta terminologia importante den cuadro di finanzas publico, pero importante ta tambe e impacto social economico cu persona ta bay enfrenta den nan bida diario a consecuencia di decisionnan politico. "Pa crea e balansa entre e argumento financiero y e impacto social economico, Sociaal Cultureel Plan Bureau ta necesario den e discusion aki," Wendrick Cicilia a enfatisa. "No solamente mester wak si e kolom financiero ta cuadra, pero por wak tambe e impacto riba e bienestar di nos pueblo. E balansa cu e instituto aki ta bay crea den e prioridadnan cu no mester pone ta hopi importante," asina Cecilia a conclui. Eman, Hart y Cicilia a enfatisa tambe cu lo continua cu e dialogo aki acercando diferente organisacion.

Minister Geoffrey Wever:

Registracion di Companianan di Construccion lo brinda mas confiansa den industria di construccion

Fundacion Registracion di Companianan di Construccion (RCC) a elabora riba e importancia pa combati economia informal durante un evento organisa y teni dia 20 di september, na oficina di ATIA.

Economia informal ta encera actividadnan economico cu simplemente bisa no ta cumpli cu leynan existente den su totalidad. Prijsnan di productonan y servicionan ofreci pa esnan activo den e sector informal hopi biaha ta mas abou, mirando cu no mester tene cuenta cu e gastonan di tur e rekisitonan di un negoshi. Compara cu comerciantenan cu si ta cumpli di acuerdo cu leynan stipula, esaki ta clasifica como competencia inhusto.

Fundacion Registracion di Companianan di Construccion (RCC) ta conta cu apoyo di Aruba Trade and Industry Organization (ATIA). RCC tin como mision pa crea un netwerk di companianan safe, husto y responsabel den e sector di construccion na Aruba. E fundacion kier stimula pa companianan di construccion ta responsabel pa nan empleadonan, cumpli cu tur leynan y obligacionnan existente y asina tambe contribui na e economia di Aruba. Pa logra esaki, e fundacion a crea e RCC-label, un label di certificacion di companianan di construccion. Companianan di construccion cu ta miembro di e fundacion lo ricibi un RCC- label, certificando cu ta cumpli cu normanan stipula y ta considera un compania responsabel.

E creacion di e RCC- label ta demostra con un sector mes por tuma e iniciativa pa stimula cu negoshinan ta opera na un manera transparente y asina cumpli cu tur rekisito. No solamente ta crea confianza cerca e consumidor, pero tambe su propio trahadornan, gobierno y institutonan financiero. Mas ainda, ta stimula y contribui na un level playing field den e industria.

Crea un level playing field - competencia husto - ta un meta importante den e maneho segun minister Geoffrey Wever. Cada comerciante mester por tin e siguransa cu su competidor tambe ta cumpli cu tur e rekisitonan cu ley ta exigi, y no ta 'cut corners' pa crea un bentaha artificial. Asina so por tin competencia husto.

Minister Geoffrey Wever ta gradici, aplaudi y apoya Fundacion Registracion di Companianan di Construccion pa nan iniciativa. E RCC-label lo beneficia e sector di construccion, stimulando proteccion di e consumidor y teniendo empresanan mas cauteloso di nan practicanan operacional cu porta ta dudoso.

*Bista Politico ta un seccion di **Bon Dia Aruba** specialmente pa brinda oportunidad na tanto partido politico como politico individual pa expone nan opinion. Contenido publica di ningun manera ta refleha opinion di **Bon Dia Aruba** y ta pa responsabilidad exclusivo di e organisacion/individuo cu ta ofrece esaki pa publicacion. **Bon Dia Aruba** ta reserva e derecho di no publica texto ofreci, si esaki segun e medio no ta cuadra cu e normanan di decencia cu nos ta mantene, pa evita contenido cu ta innecesariamente ofensivo. Esaki suheto na evaluacion exclusivo di **Bon Dia Aruba**.*

BISTA POLITICO

Arthur Dowers ta reta prome minister pa proba con helicopter a baha crimen na Aruba

E parlamentario di Partido di Pueblo Arubano (AVP) a hay'e ta atende cu peticion di varios medio y ciudadano pa un reaccion riba e declaracion haci recientemente door di Prome Minister Evelyn Wever-Croes rond di e scandal di e helicopter na servicio di Cuerpo Policial Aruba. Dowers ta di opinion cu atrobe e minister president ta purba di tira santo de wowo di pueblo papiando cos cu no ta cuadra y puntando dede riba gobiernonan anterior basa riba puro mentira. P'esey mes diamars mainta el a reta Premier Wever-Croes pa debati y compara resultado di tempo cu e tabata minister di husticia y awo.

Para dilanti di e hangar di base di Cuerpo di Bombero na aeropuerto, e parlamentario a expresa di tabata sorprendi pa scucha su nomber den boca di e prome minister pa loke ta tangana cu gobierno ta aden aworaki. Di otro banda, Dowers ta compronde cu Gabinete Wever-Croes I y II no tin logro propio pa gaba su mes ta aden. Esaki ta pone cu, te hasta e acuerdo cu un traficado di droga cu a entrega su mes na DEA, nan lo sali y bisa di ta masha orguyoso di dje.

No por gaba cu e deal di Eagle LNG pasobra esey ta un macutu cu ainda tin pa wak cuanto puyito lo sali fo'i dje y cuanto e lo costa pueblo. Esun di Citgo si tur hende sa cu Aruba a perde di ricibi 300 miyon florin, ademas di core riesgo cu lo mester saca mas, a pesar cu un hende yega na partido si a gana bon pida cen cu e acuerdo aki. P'esey tambe ta facil, segun Dowers, pa compronde e ansha di morto cu tabatin e tempo aya pa firma e deal aki di helicopter.

E tempo ey, hopi hende a reclama y bisa cu nan no a haya un oportunidad husto pa presenta un oferta pasobra for di prome instante gobierno a bisa caba ta ken lo haya e contracto. E amor grandi ey a keda demostra e siman aki atrobe den e rapidez cu ministernan a sali publicamente na defensa di e compania. Cualkier otro organisacion cu a cera un deal cu hende meti den droga, por lo menos lo a warda un par di dia di investigacion prome pa wak kico ta kico y no djis bisa cu e helicopter mester sigui keda bula.

Wever-Croes ta acusa Dowers di para tur asunto di helicopter ora el a asumi e responsabilidad e cartera di husticia. Sinembargo, Dowers a topa cu un contracto andando y ora cu esey a caba, e compania tabata pretende di haya un extension sin destaho publico, pasobra esey ta e manera con e gobierno anterior di MEP a haci'e. Como cu tabatin 1 miyon florin presupuesta pa helicopter y no a haya un oferta bou di 1.2 miyon florin, Dowers a opta pa hinca e recursonan directamente den Cuerpo Policial Aruba, loke a resulta den un avance considerabel di nan operacion.

Dowers: "Evelyn Wever-Croes ta gaña un bes mas cu ta e helicopter a soluciona criminalidad na Aruba. Loke ta soluciona crimen ta polis. Mi a bin haya un KPA demoralisa loke ta pasando aworaki atrobe. Mi a pone mas cu 100 polis na trabou cu ta trahando ainda y ta nan ta combati y preveni crimen, no helicopter. Fuera di esey a aumenta castigo pa atraco y posesion di arma; esey ta loke ta reduci y preveni crimen, no un helicopter cu ta costa 10 miyon florin di pueblo; 10 miyon florin tira afo."

Na su opinion, mando policial a haci masha bon di bisa cu tanten no tin claridad, e helicopter no ta bula. Minister Tjon, na luga di para tras di integridad di su cuerpo policial, a defende e compania stranhero cu storia pasobra ningun compania serio ta manda un marketing manager pa firma un contract di 10 miyon florin.

"Fiesta di narcotraficante tin riba e isla aki. Evelyn Wever-Croes y Andin Bikker a corta nanishi pa daña cara di Cuerpo Policial y di Aruba," el a expresa retando e prome minister pa trece e cifra cu ta mustra cu di dia cu e helicopter ta bula, crimen a baha. "Cualkier dia nos por debati riba kico boso a laga, kico nos a haci. Bin cu lista y bisa cua crimen e helicopter aki a soluciona y mi ta bin cu lista di cua polis a soluciona cua crimen y si ta abo a nombr'e of ta ami a nombra nan" asina e parlamentario di oposicion a finalisa bisando.

Otmar Oduber:

E weso di lomba di cualkier democracia ta e derecho di participacion y opinion liber

Henter nos comunidad tin e derecho y deber di participa

Diferencia di opinion semper por existi y hasta ta saludabel den cualkier discusion, tanten cu e opinion ta wordo scucha y respeta. Esaki no ta significa cu mester acepta e opinion, pero mester tin espacio si pa por ventila opinionnan contrario, sino nos ta cay den e mesun decadencia cu Paisnan rond di nos y hasta por ta peligroso pa nos democracia.

Cu gremionan y cualkier otro organisacion na Aruba tin e derecho aki ta indudabel, pero tambe nan tin un responsabilidad, mescos cu gobierno, di habri e avenidanan di dialogo na bienestar di nos comunidad. Lamentablemente nos ta mira cu na e momentonan aki di mas reto cu nos Pais ta enfrentando, no tin un hende, organo of instituto cu ta sali dilanti y lidera e esfuersonan pa uni e pueblo tras un solo meta na bienestar di e Pais. Gobierno mester compronde di su banda cu respet bo ta crea ora bo brinda esaki na esnan cu tin un diferencia di opinion y no atacando y purbando di silencia e opinion contrario aki.

Di otro banda gremionan y institutonan den nos comunidad tambe mester realisa e forsa cu nan tin como organisacionnan cu por para pa un diferencia si di berdad nan tambe uni tras un pensamento cu mente habri pa argumentonan di un gobierno na turno. E dos forsa aki, hunto tras un meta nacional, lo crea un respet di cualkier organisacion internacional y hasta gobierno di Hulanda. Un respet cu lamentablemente a bay perdi netamente pa motibo di e diferencianan y falta di comunicacion interno pa por enfrenta e retonan aki di Aruba. E forsa aki tras di e union di un pueblo lo wordo logra unicamente si tin un lider cu ta dispuesto pa pone tur interes personal, partidista of di un organisacion individual un banda y gara e bienestar general di e Pais y alinea tur organisacion tras e meta den comun aki.

Ex minister Otmar Oduber a finalisa cu un yamada un bes mas na tur partido politico den y pafo di parlamento, na gremionan comercial y sindical, na institutonan individual den nos comunidad y claro gobierno, pa uni y realisa cu e retonan cu awe nos ta enfrenta, no lo wordo supera si nos sigui cu e actitud tradicional. E actitud di ataca y purba score riba otro. Hulanda den esaki ta campeon, nan ta maestro den "Devide and Conquer", dividi nos comunidad aki na Aruba y asina tuma decisionnan pa nos na Den Haag.

Ban uza e oportunidad aki pa pone diferencianan un banda pa hopi otro discusionnan cu nos por sigui delibera despues riba nan y concentra den un cumbre nacional riba e reto specifico aki di nos finanzas publico y reduccion di gastonan publico. Nos pueblo merece y tin un necesidad urgente na alivio den calidad y costo di bida. Y e momento ta AWO.

Fundacion Siñami Paso pa Paso Aruba ta introduci e prome edicion di e buki, E flor di balornan " Un tesoro pa mi bida"

Fundacion Siñami Paso pa Paso Aruba a wordo lanta oficialmente 4 di April 2009 y nos meta ta pa duna orientacion y guia integral di diferente disciplina pa beneficia mucha, hoben y adulto cu algun discapacidad y nan famia.

Den e aña 2022 - 2023 nos team profesional boluntario a crea e prome edicion di e buki e flor di balornan " Un tesoro pa mi bida". E buki aki ta un continuacion di e lema di nos fundacion cu ta e flor di balornan, Husticia - Perseverancia - Honradez - Pordon - Humildad - Puntualidad - Sinceridad -Responsabilidad - Lealtad - Amor - Berdad y Respet, cada balor ta un capitulo di e buki. Den e buki aki nos kier promove lectura y actividadnan pa famia haci algun ehercicio cu lo yuda mucha, hoben den su desaroyo personal y pa den futuro por aporta na e comunidad den un forma positivo y productivo.

E buki ta conta cu 156 pagina cu tin algun ehercicio interactivo enfoca riba balornan. Lo reforsa e habilidadnan social emocional, Psicomotricidad, Habla y Lenguahe. Ehercicio pa mehora atencion, concentracion, expresion, comprension, lectura, scritura, conoce emocionnan, tecnica pa regula emocionnan, alfabet, numbernan, identifica e curpa, importancia di famia, nocion di tempo, derechonan di mucha y hopi mas.

E di dos edicion di e buki E flor di balornan " Un tesoro pa mi bida" 2024 -2025 lo conta cu algun compania/ organisacion cu lo adopta un balor. E buki lo wordo bendi na un suma simbolico pa recauda fondo pa e continuacion di nos proyecto integral despues di scol cu ta duna guia profesional di psicologo, logopedista y terapista na un grupo vulnerabel di mucha y hoben cu discapacidad intelectual leve (L.V.B) y nan famia.

E bukinan lo bay wordo reparti pa muchanan di 6 pa 15 aña na algun scolnan, centronan di bario, durante e reparticion di e buki nos team profesional boluntario lo duna algun workshop informativo y educativo.

Nos kier a duna danki na Samenwerkende Fondsen Cariben y CEDE Aruba, directiva di F.S.P.P.A y team profesional boluntario cu a haci e buki aki un realidad Dr. Eva Rusz, Psicologo / Psicoterapeuta, Lic. Maria Cristina Harsveld, Logopedista / Pedagogia Infantil, Angelica Ayala, Psy.M. Psicologo, Yaxzuly Toyo, Psicologo Infantil, Rubiela Gracia, MSc. Psicologo Educativo, Carlos Falla, MS Neurociencia Organisacional / Terapista Educativo.

E buki di balornan "Un tesoro pa mi bida " ta forma parti di e proyecto integral despues di scol pa mucha y hoben cu discapacidad intelectual leve (L.V.B), y e prome edicion ta wordo financia pa Samenwerkende Fondsen Cariben y CEDE Aruba.

King Classic Sudoku

			3		4			
5					9			7
	4			5				
9				1		3		8
		1				6		
		2		8			7	1
	9		8	4				6
		4		6				5
	1		5			4		

Difficulty: ★★★★ 9/23

Clasificado
ECONOMICO
aviso@bondia.com

Personal GRATIS max. 20 palabra
PASA LAGA BO AVISO NA OFICINA DI BON DIA ARUBA WESTSTRAAT#22 FOR DI 9:00AM-4:00PM
Email nos na
classified@espnv.com

SERVICIO PUBLICO
Limpiesa pa cas y auto
Presure wash cura di cas
Laba muebles, laba tapijt
laba vloer
Tel. 593 9464

SERVICIO PUBLICO
Buscando auto pa huur y na bon prijs? yama nos
Tel. 593 9953/ 593 8453

TA BENDE
BBQ Grill tipo cilinder
"criyoyo" duradero
Prijs Afl.250
Tel. 569 7787

SERVICIO PUBLICO
Nos ta chapi, corta y planta mata, brinda tur servicio cu bo cura mester. Tira sushi afo,
Tel. 738 1908

SERVICIO PUBLICO
Sushi den cura pa solamente 50,- pa buelta, nos ta lante lague limpi
Call 592 5766

SERVICIO PUBLICO
Masaje reductores, terapias para el dolor, terapia infraroja, kinesiotape, tratamiento faciales
Avicenastraat #18 local A
Tel. 566 1412 /561 8520

SERVICIO PUBLICO
Ta traha y renoba Cas
drecha dak, ta basha vloer, pleister, verf cas, traha cura, pega mosaico
Tel.563 4168

TA BENDE
Combo di regalo pa
tur ocasion:
Mugs, kerki di biña,
tablashi cu leyenda
Cell whatsaap 567 2907

TA BENDE
1 box di palo den bon condicion
Fls.50.00
Tel. 560 8929

SERVICIO PUBLICO
Ta haci tur trabou di construccion y carpinteria y tur cos cu ta furamento di stul
Tel : 746 0518 / 569 7539

SERVICIO
Unified One Events
Photos , films, wedding
Tel. 749 2533

SERVICIO PUBLICO
Nos ta haci trabou di plomeria, electricidad, hardineria incluye hiba sushi
Handy man.
Tel.742 6250

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece pa cuido di mucha di dialuna pa diabierna y weekend. Pa informacion
Tel. 558 7310

SERVICIO
Reforsamo papiamento-españo, of españo pa papiamento pa hende mayor y mucha
Tel. 563 4641

SERVICIO PUBLICO
Pa haci trabow di verf y chapi, tur mantencion di pafor di cas
Yama y puntra pa Benito na
Tel.630 5185

SERVICIO PUBLICO
Handyman
Pa trabouw di verfmento plumbing tuberia, chapi, limpieza di cura, drecha mata
Tel : 567 1108

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio pa haci reparacion di porta, ventana y hopi mas. Pa mas informacion
Tel. 563 6762

SERVICIO PUBLICO
Pa trabou di data-entry of update di bo administracion pls contact:
Tel.568 2339

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio di electricista en general corto circuito y mantencion
Tel.566 5026

Sushi den cura?
Ta piki sushi cu pick-up grandi pa Afl 75,= pa buelta.
Yama nos na
561 4297 of 561 5179

SERVICIO PUBLICO
Mi ta chapi, lanta sushi, corta mata, transporta frigidaire, was-machine biew, drecha cas, etc.
Tel. 564 1979

SERVIO PUBLICO
Ta ofrece pa verf y chapi cura bon prijs. Nos ta hiba e sushi. Yama pa mas informacion na
563 4828 / 5679610

TA BUSCA
trabou pa haci cas limpi, negoshi of oficina
Tel.561 3910

Pronostico di tempo

Tempo:
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubla y generalmente seco
Den marduga y mañan: parcialmente nubla cu un awasero breve
Temperatura maximo 34 grado Celsius
Temperatura minimo 29 grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 35 pa 44 grado Celsius
UV index: 12
Temperaturanan lo ta riba normal den proximo 24 ora. Ta pidi publico pa tene e precaucionan necesario pa evita complicacionnan di esaki.
Bahada di solo : 6:36 pm
Subida di solo : 6:29 am.

Biento:
Modera for di direccionnan entre oost-noordoost y oost-zuidoost;
Forsa 3 te 4 (12 te 30 km/ora, 7 te 16 nudo)
Durante di dia basta fuerte te posiblemente fuerte den rafaga;
Forsa 5 te 6 (31 te 50 km/ora, 17 te 27 nudo)

Situacion general di tempo pa proximo 24 ora:
Humedad den e partinan mas abou di atmosfera regional a aumenta. Principalmente den oranan di marduga y mainta trempan esaki lo por produci localmente un awasero pasahero. Durante weekend un ola tropical lo pasa den Caribe bay west y trece un poco mas humedad den region cu lo aumenta e chens pa awasero un poco.

Condicionnan maritimo/ estado di lama:
Na partinan protegi di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil, entre 2 pa 3 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa:
Generalmente modera entre 4 pa 5 pia

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord (close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Paradera	Aloe
Tel. 588 6638	Tel. 584 4606

EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Hesus, e unico caminda pa yega serca Tata
Huan 14: 1-4

Cu inmenso tristeza den nos curason, pero conforme cu boluntad di Dios y alavez agradecido pa tur locual Papa a significa pa nos, nos ta anuncia fayecimento di nos estimado esposo, tata, ruman, welo, bisawelo, suegro, omo:

Estéban Ramiro Pastor Alvarez
*26-11-1952 - †17-09-2023

Na nomber di su
Esposa: Ludwina Pastor Kelly

Yiunan:
Carlos Pastor y Vanessa de Mey
Sujean Pastor y Clarense Mardenborough
Katleen y Anward Piña-Pastor
Nieto(a)nan:
Aishlene Pastor
Sean Mardenborough y Ariana Rosales
Shanté Mardenborough
Anishka Piña
Shanwar Piña
Bisanieto(a)nan:
Tizienne Helder
Tizion Helder
Manera Nieto(a)nan:
Michelle y Jordan Nicolaas
Amyna Kelly
Amilia Mardenborough
Rumannan:
Celeste y †Lucas Hernandez Pastor y famia
Jorge y Nerva Pastor y famia
Nidia y †Esteban Lugo y famia
Antonio Pastor y famia
Cuñanan:
†Juanita y †Mario Palm y famia
†Simon Kelly y famia
†Facundo y †Vera Kelly
Juan y †Irena Kelly
Maria Kelly y †Segundino de Mey y famia
Julianita y †Dominico Thiel y famia
Mario y Gala Kelly y famia
Johannes y Maria Kelly y famia
Daniel y Edna Kelly y famia
Ana Catharina y Emiliano Kelly y famia
Jachinta y Damiano Kelly y famia
Filomena Kelly y famia
Mihor amigonan:
Mario y Aida Kelly y famia
Dodo Franken y famia
Arnulfo y Nancy Cañas y famia
Ivan y Irene Polanco y famia
Manera yiu:
Katherine Pastor
Laura Pastor
Zulaica Tromp y yiu
Saudry Etmon
Lisbeth Thijsen
Ihanan:
Angelina y Cesar de Mey
Hector Gonzalez

Tur famianan na Venezeula

Ta invita demas famia, bisiñanan, amigonan y conocirnan pa acto di condolencia y despedida cu lo tuma lugar diasabra 23 September 2023 for di 9:00am-11:00am na Aurora Funeral Home. Despues lo hiba Esteban na su ultimo lugar di sosiego na santana di Paradera.
Nos disculpa si den nos tristeza nos por a lubida un of otro famia

Ta duel nos cu despues di entiero nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Adyossi na wan wortu di tranga fu taki
,Te mi luku ala den mati fu mi dya
Ma mati un no mu' broko ,no broko mi hati. Beca mi srefi mi sari fu leb' un tu
Famiri mi de begi oh un no mu' krey,
Beca m'o leb' un fu so wan langa ten
Ma mu prakseri tak wan gado de nam' tapu.
Un mu begi en beca na en mu trowstu mi.
We will always remember your smile,
Your caring heart, that warm embrace
you have always given us.
You have always been there for all of us.
But now it's time for you to go.
You have filled our lives with beautiful memories.
But God needs you home. He needs another angel around the throne.
We love you papa, our hero and now
our angel in heaven.
Rest in peace papa until we meet again.

With great sadness, we announce the loss of our beloved father.

Mr. Henk Stanley Vreeswijk
At the age of 66 years.

In the Name of His:
Mother: †Betsy Draibas
Father: †Dolly Vreeswijk

Wife: Gloria Vreeswijk

Children: Satesh Vreeswijk
Natasha Vreeswijk
Audrey Vreeswijk
Permaul Vreeswijk

Like a son: Gregory Vreeswijk

Son in - laws: Byron Plaza
Noe Camara

Daughter in - laws: Lysadra Vreeswijk
Ranita Permaul

Grandsons: Ricardo Vreeswijk, Gregorio Chung, Anthony Chung, Joshua Permaul, Brandon Plaza, Christian Vreeswijk, Michael Camera

Granddaughters: Jennifer Vreeswijk, Kimberly Plaza, Julia Permaul

Brothers: †Loyd Vreeswijk and †Kenneth Vreeswijk

Sisters: †Tina Vreeswijk, †Irene Vreeswijk, Cynthia Vreeswijk, Dorethy Vreeswijk, Rita Vreeswijk.

Brother in-laws: Roy Limon, Steven Seedo and Arno Bacas.
Sister in-laws: Anneke Benschop, Christine Limon and Karolina Severino.

Nephews: †Michael Starke, Ivmarell Carillo, Jamsi Vreeswijk, Benny Vreeswijk, Oscar, Giamo Bacas and Glermo Limon

Nieces: Abigail Limon, Darnisha Limon, Anastacia Starke, Amsia Vreeswijk, Cindy Vreeswijk, Tatjana Vreeswijk, Sulaica Bacas, Angelique Vreeswijk, Imani Seedo, Angela Vreeswijk Jessica Dirksen and Gabriella Odor.

Nephews and Nieces: In Suriname, Holland.
Aunt: Esme Draaibas
Like a sister: Jane Vanvaarseveld, Luz Kishna, Ruth Swamipersad, Rossiel Colmenares.
Like a brother: John Kishna, Simon Vanvaarseveld, Romeo Swamipersad.

Families and Friends in Suriname, Holland, Guyana, Aruba, America & Colombia: Draaibas, Benschop, Vreeswijk, Salons, Kishna, Plaza,Camara, Vanvaarseveld, Colmenares , Decuba, Peterson, Muniram, Permaul, Swamipersad, Daal, Lalbahadur, Baghello, Rupnarain , Baboolal , Chander, Chung, Odor, Ori en Djo.

We apologize if in our sadness we forget one or another family member or name.

Condolences will be on Saturday, September 23, 2023, from 7:00pm to 9:00pm at Aurora Funeral Home

The cremation service will be held at Aurora Funeral Home on Monday, September 25, 2023, from 9:00am to 11:00am.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Awe mi ta crusa otro anochi… den e estado cu mi ta

Nos ta anuncia fayecimento di

Pedro Ramón Velásquez
* 17 di maart 1940 - †18 di september 2023

Na nomber di su
Esposa: Francisca Velásquez-Buten
Yiunan: Sergio y Eun Jung Velásquez (Aruba)
Remco y †Annemarie Velásquez (Hulanda)
Jisvel Velázquez Ríos (Colombia)
Klaylen Velásquez (Aruba)
Yiunan di criansa:
Edwin Moreno (Hulanda)
José Ricardo (Luis) Ridderstaat (Aruba)
Nieto(a)nan:
Danbi Velásquez, Thamesis Kock, Endrick Moreno, Monifah Bromet, Tremain Viotty, Jaquan Viotty, Rowynn Ridderstaat
Rumannan:
Amarilis Velázquez (Aruba)
Zoraida Velázquez Roesslein (USA)
†Gladys Velázquez
Subrino(a)nan:
Ike Velázquez, Monique Roesslein, Annemarie Marchena-Slot, Jeffrey Besamusca, Robert Slot
Demas famia: Velásquez/Velázquez, Buten, Heredia, Fansón/Infanzón, Celedón, Rojas, Márquez, Vásquez, Croes, Escudero, Lozano, Pimienta, Zambrano, Rivadeneira, Jacopucci, Becker
Comader, compader, iha, amigo y conocir: Alwin Toppenberg, Ramon Todd Dandaré, Alexander 'Ali' Maduro, Raymundo 'Buchi' Janga, Nino van Eer, Remy Fernandes, Henry Habibe, Jorge Labadie, Rosendo 'Fanfan' Aparicio, Doris Mercado, Roberto Pablo, Ronnie Davelaar, Frank Zaandam, Joyce Pereira

Famianan: Ríos, Maduro, Todd, Toppenberg, Petronia, Koolman, Boekhoudt, Scharbaay, Bislip, Lopez, Peterson, Luydens, Williams, Cannegieter, Nuboer, Montero, Aquino, Rodríguez, Paredes, Juliana, García, Méndez, De Jesús, Johnson, Prince, Correa, Buckley, Cruz, Bello, Ramírez y tanto mas cu nos por a lubida den nos tristesa.

Ex-coleganan di e.o. Colegio Arubano, Directie Onderwijs (IDILA), IPA, Fundacion Pro Papiamento, Grupo Cristal

Ayudantenan: Ruth Elisabeth Gracia Castro, Altagracia 'Tago' Rodríguez, Pamela Viotty

Personal di Hospice Atardi y Cas Amada pa nan cariño y profesionalismo
Dra. Jones, Dr. Smit, Dr. Laclé, Dr. Cáceres, Dr. Leong

Ta invita tur famia, amigo y conocir pa despedida y duna condolencia na Aurora Funeral Home, Cumana 76 diabierna 22 di september di 7 pa 9 or di anochi
Acto di entiero cu lo tuma lugar na Iglesia San Francisco, Oranjestad diasabra 23 di september 2023 di 1:00 pa 3:00 pm, despues saliendo pa Santana na Sabana Basora

Livestreaming link:

Laga tur loke ta sperami ta bunita
Laga tur locual cu mi encontra na caminda ta bunita
Laga tur locual cu mi laga atras keda bunita y
Laga esaki nan termina den tur bunitesa

Agradecido pa tur locual cu e la significa pa nos, pero conforme cu boluntad di Dios nos ta anuncia fayecimento di nos tata, ruman, primo, omo, sobrino y amigo stima:

Daniel Robles de Medina
Mihor conoci como "Dany"

Na number di su:
Tata y Mama:
†Jose "Joe" Robles de Medina y †Victorina Robles de Medina - Bislip

Yiunan:
Daniella y Jeremy
Geraldine y Dennis
Jose y Natasha

Rumannan:
Bianca
Jane y Victor
Fulvia y †Augustin
Albert

Subrino/a nan:
Rigoberto y Yaz y famia, Gabriel y Arabella, Iraida, Julianne y Willy's, Mary-Jane, Silvet y famia
Amiga stima: Sharon
Comper: Marlon

Tanta y omonan, primo y primanan, amigo/a nan y demas famia:
Robles de Medina, Richardson, Thiel, Marquez, Dorothal, Harms, Maduro, Wester, Bislip, Vrolijk, Schwengle, Nicolaas, Blanca, Flemming, Willems, Osorio, Geerman, Marshall, Tromp, Vries, de Cuba, Croes, Sint Jago, Dirksz, Lopes, Figaroa, Peterson, Frolijk, Amaya, Frank, Wever, van der Biezen, van der Linden.

Coleganan di DOW
Miembronan di volleyball team:
Mixed Nutz y Shahai Balls

Nos disculpa si den nos tristeza nos por a lubida algun fam di famia

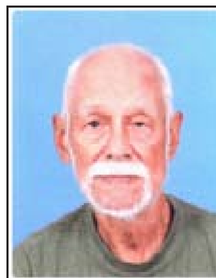
Ta invita tur famia, amigo, bisiña, colega y conocir pa asisti na e acto di entiero cual lo tuma lugar Diasabra 23 di September 2023. E restonan mortal di nos Daniel stima lo ta reposa for di 9or di mainta pa 1or di merdia na Pray Funeral Home (San Nicolaas).

Nos ta lamenta cu despues di entiero nos lo no ricibi bishita di condolencia na cas.

Enbez di flor of krans un donacion pa un bon causa lo ta altamente aprecia, lo tin un box disponible pa e bunita gesto aki.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory
Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

"Señor ta mi wardador, mi no tin falta di nada. Den cunucu di yerba berde e ta pone mi sosega. E ta hiba mi na awa trankil, pa mi bolbe haya forsa"
Salmo: 23

A fayece cristianamente:

Juan Maximi Hermano Boezem
Mihor conoci como: Armando of Paito
Ridder in de orde van Oranje-Nassau
*16-05-1928 †21-09-2023

Na nomber di su:

Esposa: †Maria (Carmen) Boezem-Gomes
Yiunan:
Crusita y Alirio Nava Kock
Boy y Imelda Boezem-Geerman
Max Boezem
Mary Lou Boezem y †Raymond Kock

Nietonan:
Christopher Boezem y Gabrïella de Mey
Edson Kock y Ti Joie
Rayson Kock
Rigo Nava y yiu
Nilo Nava
Carlos Nava
Manera yiu: Norvin Croes

Ruman(nan):
†Carmita Boezem y Famia
†Lorencio Boezem y Famia

Cuñanan:
Cecilia Jacobs y Famia
†Margarita Werleman y Famia
†Clark Gomes
†Justina Gomes
Thea Gomes y Famia
Sonia Gomes y Famia
Sobrino stima: Michael Croeze, Esposa y yiu
Demas sobrino/a(nan): Karin, Esther, Isa, Joan, Lorraine, Jerry, Janine, Angele

Ihanan: Theo Werleman, Sandra Cheung, Karin Croeze, Norvin Croes
Na tur su primo y primanan, swa y cuñanan, comer y compernan.
Amigo/a(nan) di cas: Esmeralda Krosendijk y famia, Eric Croes
Bon bisiña(nan): Lalany Mayra Ras y famia, Bahaaedine y Mouna Hallab y famia
Ayudantenan: Barbara, Marcos y Gregory
Dokter di cas: Dr. Kenneth Croes y asistente
Demas famia: Boezem, Gomez, Gomes, Geerman, Kock, Nicolaas, Kusmus, Vis, Thomas, Semeleer, Werleman, Jacobs, 't Mannetje, Croes, Libier, de Freitas, Nava, Krosendijk, Ras, Hallab, Williams, de Mey, koolman y demas famianan na Aruba, Bonaire, Corsou, St. Croix, Hulanda, Merca, Polonia y Belgica.
Ta invita demas famia, bisiña, amigo, su ex-coleganan di Ontvanger der Belastingen y conocinan pa e acto di entiero cual lo tuma luga diamars 26 di september 2023 for di 2or pa 4or di atardi na Aurora Funeral Home y despues lo sali pa Santana Catolico De Vries na Santa Cruz.
Despensa nos cu si den nos tristeza nos a lubida un of mas famia. Nos ta lamenta cu nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory
Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Gilberto Marco Croes
Mihor conoci como: "Betto"
*11-05-1948 - †16-09-2023

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

UNGA: Netanyahu, tuberculosis, y kico mas ta andando na Nacionnan Uni

(AP) – Tabata dia 4 di e Asamblea General di Nacionnan Uni (UNGA), un reunion di nivel halto cu ta trece hunto lidernan mundial na e sede di ONU na New York. Aki ta presenta algun highlight di loke a sucede na ONU.

-Riba diahuebs, e Conseho di Seguridad a tene un reunion pa discuti Nagorno-Karabakh riba un solicitud di emergencia for di Armenia y Francia. Separatistanan Armenio etnico na region Nagorno-Karabakh na Azerbaijan a entrega nan arma ayera na un team di paz di Rusia, segun Ministerio di Defensa Ruso, dos dia despues cu Azerbaijan a recupera control di e region.

-Ademas, e cabesante di e junta di Guinea a re-caracterisa e golpinan di estado recien na Africa como intento di ehercitonan pa salba nan paisnan for di e "promesanan kibra" di presidentenan.

-Dos observador permanente a adresa e Asamblea General: representante di UE, Charles Michel y presidente Palestino, Mahmoud Abbas.

-Ayera diabierna, prome minister Israeli, Benjamin Netanyahu; prome minister Pakistani, Anwaar-ul-Haq Kakar; Taoiseach Irlandes, Leo Varadkar; y prome minister Haitiano, Ariel Henry a duna discursonan clave.
Netanhayu a bolbe e Debate General pa prome biaha desde cu a bolbe asumi su cargo. E discurso di Henry ta yega despues cu Kenya y Republica Dominicana ambos a dedica porcionnan significante di nan discurso na e pais aki.

-Na banda ta bay tin un conferencia riba con pa combati tuberculosis.

Hues evaluando caso pa kita Trump for di e lista di votamento ta aproba pa prohibi menasa y intimidacion

(AP)—E hues di Colorado cu ta evaluando e prome caso grandi pa prohibi ex-Presidente Donald Trump for di e lista di votamento pa e eleccion presidencial otro aña a ordena ayera un prohibicion pa menasa y intimidacion den e caso, bisando cu e seguridad di esnan evolvi—incluyendo su mes y su empleadonan—tabata necesario mientras cu e proceso legal ta avansa.

"Mi ta compronde completamente tur hende su preocupacionnan pa e partidonan, e abogado, y pa ta honesto, mi mes y mi empleadonan basa riba kico nos a mira den otro casonan," Hues di districto, Sarah B. Wallace, a bisa ayera mientras cu e ta aproba e orden protectivo.

E orden ta prohibi partidonan den e caso haci declaracionnan di menasa of intimidacion. Scott Gessler, un ex-secretaria di estado di Colorado cu ta representando Trump den e caso, tabata en contra di esaki. El a bisa cu un orden protectivo no ta necesario pasobra ya esakinan ta prohibi pa ley.

Abogadonan a busca pa e orden aki pa e grupo liberal Citizens for Responsibilities and

Ethics na Washington, cual ta buscando pa descualifica Trump for di e lista di eleccion bao di un clausula di e diescuatro amendamento di e Constitucion Mericano.

Gessler a bisa cu discurso tenso den e caso aki a bin parcialmente for di e banda iskierdista. "Nos tin un debate politico fuerte akinan," el a declara. "Pa bon of malo, e caso aki a bira un punto di enfoke."

Decenas di caso a ser entrega den henter e pais buscando pa descualifica Trump for di e lista di eleccion 2024 basa riba e clausula di e di diescuatro amendamento cu ta prohibi cualkier hende cu a hura na e constitucion y despues "a participa den rebelion" contra esaki pa participa den eleccionnan presidencial. Nan argumentonan a rondona e envolvimento di Trump den e atake di dia 6 di januari 2021 na e Capital pa stop e certificacion congresional di e eleccion presidencial di 2020.

E caso na Colorado ta e prome entrega pa un grupo cu recursonan legal grandi. E asunto ta espera di yega e Corte Supremo Mericano, cual nunca a dicidi riba e provisionnan di rebelion den seccion tres di e di diescuatro amendamento.

Hues Wallace a dicidi pa discuti dia 30 di october si Trump mester ser kita bao ley di Colorado cu ta prohibi candidatonan cu no ta cumpli cu e cualificacionnan pa e oficina presidencial di participa den e eleccion. El a bisa cu e kier duna e Corte Supremo di Colorado—y posiblemente esun nacional—mas hopi tempo posibel pa evalua e decision prome cu e deadline di 5 di januari 2024.

Un caso paralel na Minnesota entrega pa un otro grupo libera ta plania pa dia 2 di november. E abogadonan di Trump tabata espera pa entrega dos mocion ayera pa rechasa e caso. Un di mocion lo declara cu e proceso legal ta un intento pa tuma venganza contra e derecho di discurso liber di Trump. Dia 13 di october lo debati e declaracion aki den corte.

Sean Grimsley, ken ta un abogado pa e demandantenan den e caso aki, a propone e orden protectivo den corte ayera. El a cita e fiscal federal Jack Smith siman pasa, cu a pidi pa un orden contra Trump pa menasanan haci den su procesamento di e ex-presidente pa purba cambia e resultadonan di e eleccion na 2020.

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 23 september 2023 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Samenwerking met bedrijven was de grootste uitdaging van de Economische Census 2023

Pagina 2

Volgens premier Wever-Croes blijft de regering van Aruba onderhandelen over de hybride richting

Pagina 6

Koning Willem-Alexander heeft een deel van zijn Troonrede gewijd aan het Caribische deel van het Koninkrijk

Pagina 8

Samenwerking met bedrijven was de grootste uitdaging van de Economische Census 2023

Met als doel te achterhalen hoeveel economische activiteit er op Aruba is, hield het Centraal Bureau voor de Statistiek Aruba (CBS) op 14 april jongstleden een persconferentie om aan te kondigen dat enquêteurs tot eind juni verschillende bedrijven moesten bezoeken om gegevens met betrekking tot hun economische activiteiten te verzamelen. Dit stuitte echter op enkele problemen onderweg.

Jonathan Upegui, die fungeert als het hoofd van de afdeling Nationale Rekeningen van het CBS, legde uit dat een van de grootste uitdagingen bij het voltooien van deze enquête het gebrek aan medewerking van bedrijven was, waarbij sommige bedrijven het moeilijk vonden om hieraan mee te werken.

Hij noemde verschillende redenen hiervoor, waaronder het feit dat bedrijfseigenaren beweerden dat ze geen tijd hadden, het belang van de enquête niet inzagen, en dat ze zich beriepen op het feit dat het niet verplicht was voor hen.

"De Economische Census werd in augustus van dit jaar afgesloten. Wat nu ontbreekt, zijn enkele bedrijven die ons nog steeds bepaalde informatie moeten verstrekken. Maar ze worden nu als geteld beschouwd. We hebben de initiële lijst doorgelopen waarmee we zijn begonnen en hebben alle bedrijven bezocht op de lijst, evenals bedrijven die niet op de lijst stonden (mogelijk nieuwe bedrijven)," merkte Upegui op.

Daarnaast vermeldde hij: "We hebben veel bedrijven gehad die hebben samengewerkt, waarvoor we zeer dankbaar zijn, maar we hebben ook een groep die ofwel heeft geweigerd of nooit beschikbaar was om de census uit te voeren. Een voorbeeld hiervan zijn bedrijven die voortdurend de datum voor het uitvoeren van de census hebben gewijzigd. Technisch gezien hebben ze het niet geweigerd, maar ze hebben ook niet samengewerkt. Op dat moment vallen ze in de categorie 'nooit beschikbaar'."

In dit opzicht bevestigde hij dat ze op dit moment bezig zijn met het verifiëren van hoeveel bedrijven de census volledig hebben beantwoord. Dit omvat ook de groep die aanvankelijk niet wilde meewerken. Dit proces kan even duren omdat elk bedrijf een individuele link heeft ontvangen. Maar als ze aanvankelijk weigerden en later de census invulden, is het mogelijk dat ze dit in een nieuwe link hebben gedaan, dus er moet een overeenkomst worden gemaakt.

"Daarna gaan we de gegevens verwerken en vervolgens statistieken maken. Wanneer we dit doen, analyseren we ze eerst intern voordat we de resultaten bekendmaken. Dus het is een langdurig proces om van het interview, naar het verwerken van de gegevens, tot het publiceren van de resultaten te komen," aldus Upegui.

Wat betreft de vragen, vroegen ze de entiteiten naar werkgerelateerde gegevens zoals het aantal werknemers, totale loonkosten en beschikbare vacatures. Ze vroegen ook naar digitalisatie (of ze adverteerden of producten via websites of sociale media verkochten). Entiteiten in de landbouw-, visserij- en veeteeltsector kregen extra vragen gezien het belang van deze sector.

Met de verkregen gegevens kan de afdeling Nationale Rekeningen van het CBS ook voldoen aan de internationale normen voor Nationale Rekeningen, die worden bijgewerkt in de nieuwe "SNA 2025"-handleiding van de Verenigde Naties. Deze enquête is ook van belang om CBS in staat te stellen economische gegevens te rapporteren aan internationale organisaties zoals de Wereldbank en de Verenigde Naties, volgens internationale vereisten.

Upegui benadrukte dat het nog een jaar of langer kan duren voordat alle resultaten worden vrijgegeven en de handleiding wordt bijgewerkt. In dit geval meten ze elk zichtbaar bedrijf, of het nu één werknemer heeft of duizend, "er zijn mensen die online zijn, en we zijn al enkele maanden bezig met onderzoek naar online sociale media om te zien of we bedrijven kunnen vinden waarvan het adres niet op onze lijst staat, en deze kunnen toevoegen."

Upegui vermeldde ook dat ze Aruba volledig hebben bezocht in oktober en november van vorig jaar om te zien hoeveel bedrijven er waren. In totaal resulteerde dit in iets minder dan 6.000 bedrijven die enquêteurs zouden moeten bezoeken, maar sinds november kunnen er nieuwe bedrijven zijn geopend, gesloten of verhuisd, waardoor de lijst groter kan zijn.

Ze vroegen elke onderneming of instantie om samen te werken met de enquêteurs, maar zoals hij benadrukte, was dit de grootste uitdaging, waarbij ze aan de bedrijfseigenaren verklaarden dat het CBS werkt onder vertrouwelijkheid en dat dit een deel is van hun wetgeving waarbij ze de ontvangen gegevens niet met andere autoriteiten kunnen delen. Deze worden uitsluitend gebruikt voor statistische doeleinden.

Wat betreft de primaire sector, bezocht Santa Rosa ook enkele mensen in dit gebied om hen te vragen over hun grond, omvang, doel van het gebruik, of het voor veeteelt of landbouw is, zodat ze een breder beeld kunnen krijgen van wat de primaire sector inhoudt.

Zaak Flamingo: Verdachte Croes moet mogelijk 25.000 florin betalen

Het Openbaar Ministerie heeft onlangs een schikkingsovereenkomst gesloten in de zaak Flamingo met de verdachte Humprey Anthony Croes voor een bedrag van 25.000 Arubaanse florin (Afl. 25.000).

Croes wordt verdacht van actieve omkoping van een medewerker van het ministerie van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu (ROIM) in de periode van november 2017 tot augustus 2020.

De maximale boete die volgens het Arubaanse strafwetboek voor dit misdrijf kan worden opgelegd, bedraagt 25.000 Arubaanse florin. Daarom komt het totale bedrag van de overeengekomen schikking overeen met de maximale boete.

Het Openbaar Ministerie is van mening dat er voldoende bewijs is tegen Croes en dat zijn schuld ook kan worden bewezen. Gezien alle feiten en omstandigheden, inclusief het feit dat er geen slachtoffers of benadeelde partijen zijn van wie belangen door de schikking geschaad kunnen worden, beschouwt het Openbaar Ministerie de genoemde schikking als een passende oplossing voor Croes.

Het Openbaar Ministerie heeft ook rekening gehouden met eerder gesloten schikkingen in vergelijkbare zaken. Het Openbaar Ministerie is van mening dat het totale bedrag van de schikking recht doet aan de feiten en aan de specifieke rol die Croes heeft gespeeld in de strafzaak Flamingo. Zowel het Openbaar Ministerie als Croes beschouwen deze schikking als een passende oplossing voor de strafzaak.

Het Openbaar Ministerie benadrukt dat deze schikking geen invloed heeft op het verloop van het strafproces tegen de andere verdachten in de zaak. Als Croes niet voldoet aan de overeengekomen voorwaarden, zal hij ook worden gedagvaard voor een rechtszaak.

Op 7 juli informeerde het Openbaar Ministerie ook dat ze hun beslissing hebben genomen over de vervolging van verdachten in de zaak Flamingo.

Het onderzoek Flamingo heeft betrekking op vermoedelijke frauduleuze praktijken tijdens de periode dat voormalig minister O.O. minister was van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu, van november 2017 tot december 2019.

Het Openbaar Ministerie gaf destijds aan dat ze van plan waren om 8 verdachten te dagvaarden, waaronder de voormalige minister. De strafbare feiten die zouden worden vervolgd, omvatten fraude, machtsmisbruik, corruptie (actief en passief) en vervalsing. De Eerste Aanleg Rechtbank werd op de hoogte gesteld van de intentie om deze verdachten te dagvaarden.

Volgens Minister Rocco Tjon;

Het contract met het politiehelikopterbedrijf, dat verbonden is met een persoon die betrokken is bij drugshandel, is niet problematisch

Nieuwsportalen, zowel lokaal als internationaal, aandacht besteed aan publicaties waarin wordt aangegeven dat Carlos Eduardo Restrepo Osorio, bijgenaamd 'Caco', een persoon die verbonden is aan het bedrijf Sociedad Aérea de Ibagué (Sadi S.A.S.), dat een helikopter verhuurt aan de Arubaanse politie, zich vrijwillig heeft overgegeven en schuld heeft bekend aan drugshandel aanklachten in de Verenigde Staten.

Tijdens een persconferentie gehouden door de regering van Aruba heeft Minister van Justitie en Sociale Zaken, Rocco Tjon, een verklaring afgelegd om bepaalde punten met betrekking tot dit onderwerp te verduidelijken.

Minister Tjon legde uit dat toen zij deze informatie ontvingen, dat was aan het begin van 2022, de regering van Aruba onmiddellijk haar zorgvuldigheidsplicht heeft uitgevoerd om ervoor te zorgen dat het betreffende bedrijf voldoet aan de vereisten zoals uiteengezet in het ondertekende contract. Hij benadrukte dat een van deze vereisten is dat het bedrijf en zijn eigenaar, werknemers en aandeelhouders "in goede staat" moeten zijn volgens de wet.

Minister Tjon benadrukte dat aan de vereisten wordt voldaan en dat Restrepo Osorio, alias 'Caco,' noch de eigenaar noch aandeelhouder van het bedrijf is, maar slechts een werknemer, en dat zijn arbeidsrelatie met dit bedrijf eindigde in december 2020. Hij legde uit dat in april 2019 het land Aruba een overeenkomst heeft gesloten met het bedrijf Sadi S.A.S. voor de verhuur van een helikopter aan de Arubaanse politie. Hij verzekerde dat dit werd gedaan volgens standaardprocedures en gebaseerd op het advies dat destijds is ontvangen van de Minister van Justitie, de heer Andin Bikker. Minister Tjon informeerde ook dat hij een datum en tijd had aangevraagd om gedetailleerde verduidelijking te verschaffen aan het Parlement van Aruba.

SOCIEDAD AEREA DE IBAGUE S.A.S

May 3rd, 2019

To: local media outlets

Statement from SADI

Sociedad Area de Ibague (SADI) has taken notice of a publication regarding an alleged intent to take the police helicopter back to Colombia or to discontinue the service. Carlos Restrepo, director of SADI, is currently on the island hereby rejects those allegations. SADI reaffirms its commitment to the island of Aruba, the Ministry of Justice, Security and Integration, the KPA, the AAA, W-Aviation and VMSA who are key to the success of this operation in Aruba. SADI also clarifies that it is not represented by the Gomez Coffie law firm nor Lincoln D. Gomez in Aruba. Furthermore SADI would like to clarify that its as neither partners nor any commercial relationships with any person affiliated with the Ministry of Justice, Security and Integration. SADI will continue to serve the people of Aruba in the fight against crime.

Sociedad Area de Ibague (SADI)
Carlos Restrepo

Dit is om ervoor te zorgen dat het Arubaanse parlement kan bevestigen dat het bedrijf voldoet aan de vereisten in het contract en dat de betrokken persoon noch aandeelhouder noch ondertekenaar ervan is. De President van SPA, Rodney Solognier, namens de vakbond, gaf aan dat zij via communicatiekanalen hadden vernomen dat de eigenaar van de helikopter die verhuurd is aan de Arubaanse politie zichzelf had overgegeven aan Amerikaanse autoriteiten in verband met zijn betrokkenheid bij een drugshandelzaak. "Wij bij SPA willen uw standpunt en uw exclusieve beslissing met betrekking tot deze zaak weten. Deze zaak is een aanval op onze integriteit als korps."

"Het SPA-bestuur waardeert en waardeert de regering ten zeerste voor het bieden van echte transparantie en duidelijkheid met betrekking tot deze moeilijke situatie," zei Solognier. Ten slotte verzocht het SPA-bestuur de Minister van Justitie om hen de gelegenheid te bieden om de zaken met betrekking tot de Arubaanse politie op tijd af te handelen.

De Rainbow Warriors Core Foundation reageerde ook op dit nieuws en bracht een verklaring uit waarin ze benadrukten dat als ze doorgaan met het gebruik van de helikopter van het betreffende bedrijf tot het contract afloopt in 2024, dit de reputatie van de Arubaanse politie zou schaden en signaleren dat de regering van Aruba bereid is om zaken te doen met criminele bedrijven, wat de naam van Aruba en haar politiekrachten zou schaden. "Voor de MEP-RAIZ-regering betekent integriteit dus niets, en is het oké om tolerant te zijn ten opzichte van verdovende middelen," zei de Rainbow Warriors Core Foundation.

De organisatie voegde eraan toe dat als ze het contract moeten nakomen "totdat blijkt dat de eigenaar betrokken is bij drugshandel," dit komt omdat sommige mensen in Aruba mogelijk financieel profiteren van het contract tot het is afgelopen.

Dit nieuws heeft vragen en zorgen opgeroepen binnen de gemeenschap van Aruba met betrekking tot de integriteit van het proces dat heeft geleid tot de selectie van het bedrijf. Een verslaggever van Bon Dia Aruba benaderde Minister van Justitie, Rocco Tjon, en stelde enkele vragen om duidelijkheid te krijgen over deze belangrijke zaak. De verslaggever vroeg Minister Tjon om te verduidelijken of het betreffende bedrijf, Sadi S.A.S., deel uitmaakte van de openbare aanbesteding die heeft plaatsgevonden of dat het na de openbare aanbesteding is toegevoegd. Als dit het geval is, zou dit betekenen dat geen van de bedrijven die offertes hebben ingediend in de openbare aanbesteding het contract heeft gekregen.

Tijdens de conferentie verzekerde Minister Tjon dat de betrokken persoon, Restrepo Osorio, alias 'Caco', eenvoudigweg een werknemer van het bedrijf was. Echter, in een document van Sadi S.A.S. gedateerd op 3 mei 2019, wordt vermeld dat Restrepo Osorio wordt aangeduid als de directeur van het bedrijf, en hij ondertekende dit document als de directeur van het bedrijf. De verslaggever vroeg Minister Tjon ook of hij dit punt kon verduidelijken.

Op het moment van het sluiten van onze editie had de verslaggever van Bon Dia Aruba nog geen reactie ontvangen van Minister Tjon.

Hoe bewaakt men contracten...

Bij risico's van narcoticahandel...?

Hoe goed is het overheidsonderzoek in het geval van aanbestedingen? En hoe goed wordt de mogelijke aanwezigheid van de narcoticahandel onderzocht? Dat zijn enkele vragen die zijn gerezen in de zaak van de onderneming die een helikopter in lease heeft bij het ministerie van justitie voor de ondersteuning van de politie.

Het kan even duren maar de waarheid komt vaak toch bovendrijven, ook in deze zaak waarbij de directeur/eigenaar van de onderneming in 2019 kennelijk persoonlijk op Aruba was voor de ondertekening van een MOU met de toenmalige minister van justitie. Hij heeft zich niet alleen aangemeld bij de Amerikaanse autoriteiten om terecht te staan voor druggerelateerde misdrijven in de VS, maar hij was ook al in de publieke belangstelling in Colombia, in verband met een vliegtuig dat onderschept werd op het eiland Providencia (Colombia), met meer dan 400 kilo cocaïne aan boord. Het verband dat de inmiddels ex-directeur heeft met die zaak waarin hij mogelijk betrokken zou zijn, was het feit dat de gearresteerde piloot de directeur had gebeld op het moment van de aanhouding... Uiteindelijk is nu duidelijk geworden dat die directeur al enige tijd betrokken was bij het transport van drugs naar de Verenigde Staten. Zolang er geen concrete aanwijzingen zijn van enige onregelmatigheid in Aruba zelf, voor zover wij dat weten, blijven toch de vragen over die de regering zou moeten beantwoorden. In 2019 was er dus een aanbesteding om een contract aan te gaan met een onderneming die een helikopter op lease-basis beschikbaar zou stellen aan het ministerie van justitie. Vraag: was de gekozen onderneming één van de ondernemingen die een offerte hadden ingediend? Of was het zo dat men dat niet had gedaan maar dat de contacten werden gelegd naast en nadat de aanbesteding was afgesloten? Als dat zo was, wie waren dan degenen die betrokken waren bij de aanbeveling van en/of contact met deze persoon/onderneming? Als de regering op dit moment niet bereid of in staat is duidelijkheid in deze zaak te verschaffen, dan is het aan te bevelen een onderzoek te starten hoe men ertoe gekomen is om deze onderneming te contracteren.

Hoe dan ook, of men via de aanbesteding is gegaan of niet, de volgende vraag moet toch luiden: wat voor 'background check' is er toen gedaan? Is er uitsluitend een algemeen onderzoek gedaan naar de achtergronden van alle kandidaten in de aanbesteding en is, toen er eenmaal gekozen was voor een bepaalde onderneming, een diepgaander onderzoek gedaan naar diens achtergronden? De reden om dit alles te weten te komen is niet alleen de mogelijke onregelmatigheden gedurende het proces te ontdekken, maar ook om te beoordelen hoe goed en hoe diepgaand onderzoek wordt gedaan in dit soort zaken.

Eerlijk gezegd zijn wij niet erg onder de indruk van hetgeen tot nu toe is verricht in andere zaken waarbij ondernemingen moesten worden onderzocht die zich in Aruba wilden vestigen en die al een behoorlijk internationaal dossier hadden opgebouwd in zwendel en fraude. Ondanks de aanwezigheid van al dat materiaal bij al de betrokken autoriteiten werd er niet opgetreden en de onderneming kon zich hier vestigen. Pas in een latere fase, toen dezelfde eigenaar een ander bedrijf ging opzetten kwam hij klem te zitten bij de invoer van enkele honderden miljoenen dollars aan geld waarvoor hij geen fatsoenlijke herkomst kon opgeven. Hiermee kwam het hele project tot stilstand maar het is goed te vermelden dat het niet de publieke autoriteiten waren die de onderneming een halt toeriepen, maar de commerciële banken die niet van plan waren hun vingers te branden aan geld van dubieuze origine... 'So much' dus wat betreft de effectiviteit van onze autoriteiten in het tegenhouden van zwart geld bij binnenkomst...

Dat is echter niet alles; we zien meer gevallen waarbij we ons afvragen of onze autoriteiten wel fatsoenlijk werk afleveren, in aanmerking nemend dat we in een risicovolle regio zitten waar we uiteraard aan vastzitten. Een ander dubieus geval deed zich voor in 2022, toen een Venezolaans vrachtvliegtuig van het staatsbedrijf Emtrasur toestemming had verkregen voor een tussenlanding in Aruba. Het ging om een vliegtuig dat gezocht werd door Amerikaanse autoriteiten daar het eigendom was geweest van een Iraanse staatsonderneming, die het vliegtuig had overgedragen aan de Venezolaanse staat zonder autorisatie van fabrikant Boeing en bovendien was het vliegtuig eerder betrokken was geweest bij het vervoer van Iraanse terroristen. Het vliegtuig werd een aantal uren later onderschept en in beslag genomen in Buenos Aires en later overgedragen aan de Amerikaanse autoriteiten.
Vraag: Aruba heeft geen verzoek ontvangen om het vliegtuig vast te houden? Wel vreemd als dat niet gebeurd is want luttele uren later gebeurde dat wel in Argentinië... Dat daarna onze huidige minister belast met transport zich haastte te verklaren dat Emtrasur niet meer welkom was op Aruba doet niets af aan het feit dat het toch een uitermate vreemde zaak blijft dat juist Venezolaanse vliegtuigen kennelijk toestemming hadden om Aruba aan te doen. Dit des temeer omdat in die tijd de grenzen voor het luchtverkeer tussen Aruba en Venezuela dicht zouden zijn geweest. Bovendien hebben wij verklaringen gehoord van insiders op de luchthaven dat tijdens de coronacrisis, die samenviel met het landingsverbod, regelmatig Venezolaanse vliegtuigen in Aruba konden landen; op wiens bevel?

Wij hebben de stellige indruk dat voor onze autoriteiten werk aan de winkel is. We leven nu eenmaal in een gebied dat van strategisch belang is voor het vervoer van narcotica richting Noord-Amerika en lucht- en zeetransport is daarbij uitermate belangrijk. Vandaar dat het niet hoeft te worden uitgelegd hoe belangrijk het is om de controle niet te laten verslappen, zeker niet bij aanbestedingen die te maken hebben met contracten. Daarnaast moet men de onderzoeksprocedures verbeteren die duidelijk niet op niveau zijn.

Minister Arends bevordert de deelname van senioren:

Het uitbannen van leeftijdsdiscriminatie bij overheidsinstellingen

Leeftijdsdiscriminatie, of ageïsme, is een tegenwoordig probleem in onze samenleving, vooral op het gebied van werk, dat een negatieve invloed heeft op de mate van actieve participatie van bepaalde groepen. Bijvoorbeeld, in de statuten van verschillende overheidsinstellingen zijn zorgwekkende clausules opgemerkt met betrekking tot de leeftijd van bestuursleden.

In sommige gevallen wordt leeftijd genoemd als een verplicht uitsluitingscriterium in de vereisten voor benoeming tot bestuurslid. Bijvoorbeeld, bij Serlimar S.G. kan niemand ouder dan 65 jaar bestuurslid zijn, en bij ANSA N.V. moet een commissaris met de leeftijd van 70 jaar met pensioen gaan.

In het kader van de visie om de deelname van senioren in onze samenleving te bevorderen, heeft Minister Arends aan alle instanties die onder zijn bevoegdheid vallen, verzocht om snel alle vormen van leeftijdsdiscriminatie binnen hun organisaties te identificeren en uit te bannen.

Leeftijdsdiscriminatie is onnodig kwetsend voor de betrokkenen en kan ook de bedrijfsvoering van een organisatie schaden. Leeftijd brengt ervaring, kennis en vertrouwen met zich mee, kwaliteiten die eerder van bestuursleden worden verwacht. Het willekeurig uitsluiten van kandidaten op basis van leeftijd, naast beledigend te zijn, kan leiden tot het verlies van talent. De publieke sector zou er baat bij hebben om alle vormen van leeftijdsdiscriminatie met betrekking tot senioren in elke instantie te elimineren.

Minister Arends heeft voorgesteld aan de ministerraad om het principe te aanvaarden dat leeftijd niet mag worden gebruikt als criterium voor het aannemen, benoemen of ontslaan van bestuursleden. Benoemingen en pensioneringen in besturen moeten gebaseerd zijn op het naleven van 'Good Corporate Governance'. Dit is een visie die tegen medio 2024 gerealiseerd moet worden. Daarom zouden alle vormen van leeftijdsdiscriminatie uit de statuten van overheidsinstellingen moeten worden verwijderd tegen die tijd.

Door dit principe te omarmen, geeft de particuliere sector een signaal om het voorbeeld van de overheid te volgen en op effectieve wijze dit type discriminatie op ons eiland te bestrijden.

Minister Arends benadrukt dat "onze gemeenschap van senioren, die dit land heeft opgebouwd, nog steeds veel te bieden heeft" en dat "de goede integratie van ouderen in onze samenleving ons als land alleen maar sterker zal maken."

Een persconferentie…Om de pers te bekritiseren…?

Een persconferentie..., om zich te beklagen over de pers; dat was de indruk die achterbleef na de persconferentie van afgelopen maandag van onze premier. Het thema was de onderhandeling met Nederland over de lening en het financieel toezicht, maar daarvan konden we niet veel nieuws vernemen sinds de laatste Statenvergadering. Het ging op een gegeven moment meer over hoe de pers, beter gezegd een deel daarvan, deze zaken oppakken. De aanbeveling van de premie om de lokale vergaderingen met aandacht te volgen in plaats van de Nederlandse parlementaire vergaderingen, is gedeeltelijk op z'n plaats. Ondanks de weerzin om al die nonsens van een ongelooflijk laag niveau aan te moeten horen, niet van iedereen trouwens, is het voor de journalist gewoon, werk. De aanbeveling om de Nederlandse vergaderingen niet te volgen slaat nergens op. Dat is namelijk ook deel van het werk en het is eigenlijk onbegrijpelijk dat de premier tijd haar verdoet met het geven van dergelijk commentaar. Het zou te verkiezen zijn om completere informatie te geven over de onderhandelingen en als er op dat moment weinig valt te melden dan heeft de pers heus wel andere dingen aan het hoofd.

Wat in ieder geval werd bevestigd, niet in hetgeen de premier naar voren bracht maar als antwoord op een vraag van dit medium, is het feit dat de regering van Aruba een rijkswet financieel toezicht aanvaardt, weliswaar met 'mitsen en maren', maar eigenlijk is men al overstag gegaan. Dit roept natuurlijk vragen op over de afkeuring van de rijkswet door het Arubaans parlement, met een stemming van 11 tegen 10, in de vorm waarin dit door Nederland was gepresenteerd. Kennelijk valt enige consensus te bespeuren met betrekking tot het 'hybride' model waarbij nog een akkoord zou moeten worden bereikt over hetgeen in de rijkswet moet worden opgenomen en wat verder geregeld zou kunnen worden in de lokale wet. In een eerder redactioneel artikel hebben we al uitgeweid over die verdeling tussen een rijkswet en een Arubaanse wet. Het komt erop neer dat, hoe je het ook draait of keert, welke naam je ook geeft aan dit verhaal, het blijft een feit dat het niet anders te regelen is: als wordt geaccepteerd dat er een rijkswet komt dan is het logisch dat de regels en de criteria voor het toezicht in de rijkswet komen... Wat overblijft om in de lokale wet te stoppen is het opstellen en goedkeuren van de begroting, daarvoor is de bestaande wetgeving al voldoende.

Natuurlijk kunnen we de opmerking verwachten dat de premier heeft gezegd dat "toezicht geen probleem is; er is overal toezicht', maar dat niet is gezegd waar dat toezicht neergelegd moet worden. Dat klopt, maar het woord 'toezicht' of nog beter 'supervisie' impliceert letterlijk dat dit het 'zicht' (visie) is wat van bovenaf komt, dit is moeilijk anders te begrijpen en dat betekent ook meteen de beperking van de beroemde autonomie.

Maar, waar heeft men ooit gehoord dat degene die toezicht nodig heeft het hardste roept dat hij of zij wil bepalen hoe dat toezicht eruit ziet? In de persconferentie heeft onze premier opnieuw de indruk gewekt dat in de Arubaanse wet Aruba aan het roer staat. Dat is absoluut bezijden de waarheid; die wet geeft exact dezelfde bevoegdheden aan de Koninkrijksregering om op te treden als de 'supervisor' over de Arubaanse regering, zoals vastgelegd in de rijkswet die sinds 2010 geldt voor de twee andere eilanden. Telkens wordt weer gecamoufleerd wat er in 2014 en vooral in 2015 heeft plaatsgevonden, toen de Nederlandse regeringsdelegatie naar Aruba kwam met het voornemen om desnoods via een koninklijk besluit het toezicht op te leggen. Het was de toenmalige Arubaanse regering die erin slaagde de zaak om te buigen tot iets wat op een lokaal genomen besluit leek, maar het was in feite de aanvaarding van het financieel toezicht van en door de Koninkrijksregering. Daarmee werd het gezichtsverlies beperkt en ontsnapte men aan een directe oplegging van het toezicht. Die lokale landsverordening had best wel kunnen blijven functioneren ware het niet dat de huidige grote regeringspartij in 2019 een absurde en domme poging deed om de Koninkrijksregering uit de wet te schrappen. Zodoende is de huidige wens van Nederland om het toezicht in een rijkswet te stoppen begrijpelijk en de Arubaanse regering heeft het aan het eigen gebrek aan verantwoordelijkheid te danken dat het zover is gekomen. Nederland wil niet nog meer manipulatie met de lokale wet zien en een premier die er lachend bijstond toen haar parlementariërs die absurde wetswijziging in 2019 goedkeurden, heeft dan ook geen enkele geloofwaardigheid wat haar overwicht over haar medestanders in het parlement betreft wanneer zij bij herhaling verklaart: "jammer nou, de Staten zijn autonoom..." en het spel meespeelt in plaats van de gemaakte afspraken te verdedigen. Daarom staat er ook duidelijk in de Memorie van Toelichting van het wetsvoorstel dat Nederland dit soort spelletjes niet meer wil.

De vraag is wat er gaat gebeuren in de komende weken. De tijd om te onderhandelen is zo'n beetje voorbij en we naderen het moment van een 'default' op de lening bij Nederland. Normaal gesproken betekent dit dat de schuldenaar het bedrag ineens moet terugbetalen en als men dat niet kan is de schuldeiser aan zet om dit per omgaande terug te vorderen. Dat is misschien niet zo aan de orde maar het hangt helemaal van de Nederlandse regering af hoe men dit wil aanpakken. Maar, omdat onze premier in feite al heeft toegegeven dat er een rijkswet komt en het beklag over de Arubaanse pers veel weg heeft van een bliksemafleider, verwachten we een akkoord op het laatste moment. Maar, intussen zijn wij al het gelag aan het betalen...

Meer dan zeventig afvalcontainers verzameld tijdens "Baki den Bario" in Santa Cruz

Afgelopen zaterdag vond de tweede editie van "Baki den Bario" in Santa Cruz plaats. "Baki den Bario," onderdeel van de nationale campagne "Limpi Limpi," is een evenement waarbij afvalcontainers op verschillende locaties op Aruba worden geplaatst.

Het doel van dit evenement is om de bevolking bewust te maken van het scheiden van afval en het belang daarvan. Door afval te scheiden helpen we het recyclingproces efficiënter te maken en verminderen we tegelijkertijd de vervuiling van onze omgeving.

Afgelopen zaterdag maakten veel mensen tussen 7.00 en 11.00 uur 's ochtends van de gelegenheid gebruik om afval in te leveren voor verwerking. Er werd ongeveer 70 afvalcontainers met gescheiden afval verzameld, waaronder bouwafval, metaal, elektronisch afval, tuinafval, grofvuil, banden en zelfs karton.

Het Ministerie van Natuur en Milieu is zeer verheugd over de aanzienlijke hoeveelheid afval die is ingezameld en die nu op de juiste manier kan worden verwerkt. Dit afval had anders grotendeels in onze natuur terecht kunnen komen.

De buitengewone respons op "Baki den Bario" laat zien dat onze gemeenschap bereid is om duurzame praktijken te omarmen. Het scheiden van afval is een relatief nieuw concept in onze gemeenschap en vereist een verandering in mentaliteit om structureel te kunnen worden geïmplementeerd.

Minister Arends herinnert iedereen die gebruik wil maken van "Baki den Bario" om de nodige voorbereidingen te treffen in de komende dagen. Op deze manier kunt u voorkomen dat u te laat komt voor het evenement en uw afval niet kunt inleveren. Mensen die zich van tevoren hebben voorbereid, slaagden er zelfs in om "Baki den Bario" meer dan eens te bezoeken tussen 7.00 en 11.00 uur 's ochtends.

Daarnaast zal FPNC (Fundacion Pa Nos Comunidad) tijdens elk "Baki den Bario"-evenement een stand hebben waar ze artikelen in goede staat accepteren die een nieuwe eigenaar kunnen vinden. Geaccepteerde artikelen zijn onder andere meubels, kleding en speelgoed.

Bovendien zal Serlimar een stand hebben waar hun klanten hun rekeningen kunnen regelen en transport van hun afval kunnen aanvragen als ze het niet kunnen afleveren. De afvaltransportdienst is ook beschikbaar via de telefoon.

De volgende editie van "Baki den Bario" vindt plaats op 7 oktober in het district Noord en zal doorgaan tot 16 december 2023 in alle andere districten. Voor meer informatie over geaccepteerd afval en data kunt u de website https://trashtocasharuba.org/limpilimpi raadplegen.

Volgens premier Wever-Croes blijft de regering van Aruba onderhandelen over de hybride richting

Tijdens de laatste vergadering in het parlement heeft premier Evelyn Wever-Croes aangegeven dat zowel het parlement van Aruba als Nederland zeer kritisch waren ten aanzien van het Nederlandse voorstel om te komen tot een Rijkswet Armoedebestrijding en Voedselbank (RAft). Er zijn veel vragen, opmerkingen en kritiek geuit door verschillende fracties.

De fracties van MEP, AVP en Raiz hebben, nadat ze verschillende vragen hadden gesteld, onmiddellijk verklaard dat ze niet voor de RAft zijn. De MAS- en Accion 21-fracties, die ook kritisch waren en na het indienen van veel opmerkingen, kritiek en zelfs eisen tot wijzigingen, hebben uiteindelijk vóór de RAft gestemd.

In een persverklaring heeft premier Wever-Croes aangegeven dat op basis van alles wat het parlement heeft aangevoerd, ze doorging met onderhandelen met Nederland, maar helaas heeft Nederland niets veranderd sinds het parlement deze vragen heeft ingediend in mei 2022. Ze wilden niet praten over veranderingen en hebben de parlementsleden niet beantwoord. De premier heeft alle correspondentie beschikbaar gesteld voor alle fractieleden om te lezen, waaruit blijkt dat de regering vanaf juni 2022 verschillende voorstellen heeft gedaan aan Nederland om uit de impasse te komen, nadat het parlement had verklaard de RAft niet te zullen accepteren.

Volgens Wever-Croes heeft de regering voorgesteld om een onderlinge regeling te treffen en om de Rijkswet aan te passen, aangezien ze hebben gewerkt aan COHO en ervan overtuigd zijn dat ze dat ook voor de RAft kunnen doen. Ze stelden voor om een clausule in de LAft-wet op te nemen waarin staat dat Aruba de wet niet kan wijzigen zonder met Nederland te overleggen, maar deze opties werden niet door Nederland geaccepteerd. De regering legde uit dat dit een vorm van garantie is, vergelijkbaar met wat banken doen, waar Nederland de voorwaarden vaststelt waaraan Aruba gedurende zoveel jaar moet voldoen, en wanneer het akkoord afloopt, hoeft niemand meer te doen dan de ander, maar dit werd ook niet aanvaard door Nederland. De regering legde uit dat als Nederland bang is dat Aruba de wet zelf zal wijzigen om een lagere rente te betalen, en als in de toekomst een parlement of regering besluit de LAft-wet te wijzigen zonder Nederland te raadplegen, de rente dan zal stijgen tot 6 tot 8 procent, maar ook dit werd niet geaccepteerd door Nederland.

Op 7 september heeft het parlement moties aangenomen waarin staat dat de RAft van tafel moet worden gehaald en dat de regering verder moet onderhandelen in de hybride richting, met behoud en respect voor het "budgetrecht" van het parlement.

Redactionele opmerking: Terwijl Wever-Croes verschillende opties noemt die aan Nederland zijn voorgesteld, heeft de Staatssecretaris voor Koninkrijksrelaties, Alexandra van Huffelen, onlangs in een gesprek met de lokale pers gezegd dat "ik tien voorstellen niet heb ontvangen. Ik heb er een ontvangen. Er was op ambtelijk niveau enige uitwisseling, maar ik heb geen enkel ander voorstel ontvangen dan het eerste voorstel vóór 1 september."

Joran van der Sloot kan geen schuldbekentenisovereenkomst bereiken in de afpersingszaak

Joran van der Sloot, die als hoofdverdachte blijft in de verdwijning van de Amerikaanse studente Natalee Holloway in 2005, heeft naar verluidt geen schuldbekentenisovereenkomst kunnen bereiken in de fraude- en afpersingszaak die verband houdt met de verdwijning van de tiener, aldus het online nieuwsportaal The Messenger uit de Verenigde Staten.

"Een bron dicht bij de onderhandelingen vertelde The Messenger: "Hij wil geen extra tijd in de gevangenis doorbrengen, maar de aanklagers willen dat hij tijd in de gevangenis doorbrengt voor wat hij heeft gedaan. Ze hebben nog geen overeenkomst bereikt."

De Amerikaanse advocaten van Van der Sloot, die momenteel in de gevangenis zit in afwachting van zijn proces in de thuisstaat van Holloway, Alabama, hebben herhaaldelijk gesprekken gevoerd met federale aanklagers om tot een overeenkomst in de zaak te komen, volgens bevestigde bronnen. "Ze zitten te ver uit elkaar wat ze willen", zegt de juridische bron. "Als ze geen overeenkomst bereiken, zal er een proces zijn."

De deadline voor het onderhandelen over een schuldbekentenisovereenkomst was vorige week. Maandag hebben de advocaten van Van der Sloot een verzoek ingediend voor een verlenging van 45 dagen. "De deadline voor de rechtbank om te horen of meneer Van der Sloot schuldig pleit of een proces wil, is 18 september 2023", volgens het rechtbankdocument dat The Messenger heeft verkregen. "Juridisch advies vereist extra tijd om de ontdekking te onderzoeken, de zaak te onderzoeken en zich voor te bereiden op het proces."

Aanklagers beweren dat vijf jaar na de verdwijning van Holloway op Aruba, Van der Sloot in 2010 heeft samengewerkt met John Q. Kelly, een advocaat voor de familie van Holloway. Volgens autoriteiten - en e-mails verkregen door The Messenger - eiste Van der Sloot $250.000 in ruil voor details over hoe Natalee was overleden en de locatie van haar overblijfselen. Van der Sloot ontving een initiële betaling van $25.000 voordat hij in mei 2010 met Kelly in Aruba ontmoette, volgens een federale aanklacht uit 2010.

Aanklagers beweren dat tijdens de ontmoeting Van der Sloot valse informatie heeft verstrekt over wat er met de vermiste tiener is gebeurd. Hij beweerde dat haar dood per ongeluk was gebeurd en dat zijn overleden vader, Paulus van der Sloot, haar lichaam op een bouwplaats had weggewerkt.

Het lichaam van Holloway is nooit gevonden en blijft vermist. In 2012 werd ze wettelijk dood verklaard op Aruba.

Hoewel Van der Sloot aanvankelijk onschuldig pleitte aan de aanklachten van afpersing en fraude, hoopt hij nu schuldig te pleiten om gevangenistijd te vermijden. Hij hoopt terug te keren naar Peru, waar hij in 2010 werd veroordeeld voor een andere moord.

Vorige maand belde Van der Sloot vanuit de gevangenis het Nederlandse nieuwsblad De Telegraaf en drukte zijn wens uit om Amerika te verlaten. "Mijn advocaten praten met het Openbaar Ministerie over hoe ze verder moeten", zei hij tegen het Nederlandse nieuws. "Ik hoop dat dit allemaal snel kan worden opgelost en dat ik terug kan naar Peru." Hij voegde eraan toe: "De omstandigheden in de Challapalca-gevangenis zijn ook niet prettig, maar ik ben daar niet zo geïsoleerd als hier, en in ieder geval ben ik wat dichter bij mijn kleine dochtertje Dushi en haar moeder Leidy."

Het is niet duidelijk wanneer beide partijen weer zullen samenkomen om de onderhandelingen over een schuldbekentenisovereenkomst voort te zetten. "Het is echt in zijn beste belang om dit op te lossen," zei de juridische bron. "Maar ik weet dat de familie van Natalee zich voorbereidt om hun dag in de rechtszaal tegenover [Van der Sloot] te krijgen. Dus we zullen zien wat er gebeurt."

Wat valt er te vieren...

Bij de Doelen voor Duurzame Ontwikkeling...?

Wat valt er eigenlijk te vieren, als men naar de doelen voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties voor 2030 kijkt? Dat is de vraag die we zelf zullen proberen te beantwoorden, als reactie op een brief van de directeur Buitenlandse Betrekkingen (DBB), die een oproep doet om te vieren wat tot nu toe gedaan is in Aruba in het kader van de voorbereidingen om deze doelen mettertijd te bereiken. In de brief zelf wordt vermeld dat er nog maar weinig tijd overblijft, zeven jaar, om deze – vrijwillige – doelen te bereiken die de Verenigde Naties hebben voorgelegd aan alle landen.

Wat wij tot nu toe gezien hebben is in één woord samen te vatten: 'aankondigingen'. Er is op verschillende momenten aangekondigd dat men wat ging doen, maar we hebben nog niets concreets gezien dat lijkt op de uitvoering van een plan voor welk van die 17 doelen ook die de Verenigde Naties hebben opgesteld. We hebben zelfs geen priorisering gezien van doelen want het is begrijpelijk dat voor zo'n klein gebied als Aruba de gezamenlijke aanpak van alle doelen tegelijk echt 'een brug te ver' is.

Bovendien hebben we niets gezien van enig onderzoek of studie naar aanleiding van de verschillende thema's, daarbij in aanmerking nemend de specifieke situatie in Aruba met betrekking tot die thema's. Dit medium heeft, naast de eigen analyse van diverse van die doelen, niet allemaal, en de publicatie van 'updates' van die thema's, vrijwel niets gezien van enige aandacht voor deze zaak. En daar wij als redactie zeer geïnteresseerd zijn in deze materie zouden we met liefde en plezier alles publiceren wat aangeboden wordt, maar nogmaals, we hebben niets gezien. Dus, als er iets gaande is binnen de overheid zou het niet vreemd zijn dat het dan plaatsvindt in de gebruikelijke geheimzinnige sfeer, waarbij er nauwelijks iets wordt gedeeld met de gemeenschap, die dan ook niets kan doen en zeker ook niets kan vieren. Zonder enige twijfel zal men wel rapporteren aan de betreffende internationale instanties en kan men enige waardering en zelfs applaus krijgen, maar de vraag is wat de gemeenschap aan moet met een project dat binnenskamers plaatsvindt bij de overheid, terwijl het juist de expliciete bedoeling is van de Verenigde Naties om de bevolking bij het project te betrekken, zodat de positieve uitwerking hiervan zo groot mogelijk kan zijn. We kunnen hier dus een groot falen vaststellen in de wijze van optreden, waarbij de overheid kennelijk de indruk heeft dat het een kwestie is van een aantal ambtenaren aan het werk te zetten 'en klaar is Kees'! Of, misschien is het zo dat deze brief een positieve kant heeft in die zin dat sommigen nu wakker worden geschud en gaan kijken wat er nog aan wonderen verricht kan worden in zeven jaar..

Laten we ook gelijk een mogelijk misverstand uit de weg ruimen. Dat betreft de gedachtegang dat het voldoende zou zijn om gewoon te vertellen wat de overheid van plan is te doen op die verschillende gebieden, terwijl integendeel de cruciale vraag is: wat wil men bereiken, en wat is haalbaar voor 2030, en welke aanzienlijke en expliciete bijdrage zou dat zijn aan duurzame ontwikkeling?

We willen het dan ook niet laten bij onze kritiek op alles wat onzichtbaar is gebleven voor de bevolking en voor de media, maar laten we het hebben over de prioriteiten die we zouden kunnen stellen voor 2030, die een positieve impact kunnen hebben of zo belangrijk zijn dat die geen nader uitstel dulden.

Een absoluut belangrijk doel lijkt ons de armoedebestrijding en wel om verschillende redenen. Een ervan is dat het onmogelijk is te pretenderen een voorspoedige gemeenschap te hebben terwijl een deel van de bevolking niet deelt in die welvaart. Wat we nu kunnen zien is dat ondanks een opmerkelijk economisch herstel deze voorspoed niet ieder persoon en gezin bereikt. Adequate werkgelegenheid is een zeer belangrijke factor maar daarmee worden niet alle problemen opgelost die verband houden met armoede. Zoals het gebrek aan woningen voor gezinnen met een beperkt inkomen. Bestaat hiervoor aandacht op dit moment? Nee dus, we zien integendeel de overheid reclame maken voor een groot woningproject vlak bij de hotels, uitsluitend voor mensen met een grote portemonnee...

Om door te gaan met het thema armoede; een van de dramatische gevolgen hiervan is slechte voeding en de gevolgen daar weer van. We kennen al privé projecten die goede voeding verstrekken op scholen en dat is toe te juichen, maar heeft de overheid zelf nagedacht over structurele verbetering van de voedingssituatie door een programma in te voeren van uitbreiding van de schooltijden, gecombineerd met zeker twee maaltijden per dag gedurende de week? We zouden echt niet het eerste land zijn om dat te doen. Bovendien zou dit kunnen bijdragen aan de oplossing van het probleem van de jeugd die zonder toezicht zit in de uren na schooltijd omdat de ouders dan nog niet beschikbaar zijn omdat ze moeten werken.

Het cruciale probleem dat we moeten signaleren is dat we geen coherent en allesomvattend plan kunnen ontdekken, dat de ontwikkelingen op verschillende terreinen bij elkaar brengt, dit noch in algemene zin noch voor wat betreft 2030. Zelfs voor het meest fundamentele aspect, de economische ontwikkeling, zien wij niets dat afwijkt van het pad dat ons richting rampspoed leidt, namelijk het doorgaan met de ontwikkeling van massatoerisme, wat natuurlijk absoluut niets te maken heeft met 'sustainable development'. Dus, wat wil men eigenlijk bereiken voor 2030, en wat wil men vieren terwijl we nog maar zeven jaar te gaan hebben? Dát, moeten ze ons nog vertellen...

De SER heeft advies uitgebracht over het stimuleren van toegang tot betaalbare woningen voor iedereen

Op donderdag 21 september ontving minister Geoffrey Wever een bezoek van de Sociaal-Economische Raad. Tijdens dit bezoek heeft de Sociaal-Economische Raad advies gegeven over hoe toegang tot geschikte, veilige en betaalbare woningen voor iedereen gestimuleerd kan worden.

Dit advies is het resultaat van het verzoek van minister Geoffrey Wever aan de SER over welke aanpak geïmplementeerd kan worden om ervoor te zorgen dat elke burger toegang heeft tot een geschikte, veilige en betaalbare woning.

Het waarborgen van toegang tot geschikte, veilige en betaalbare woningen, zoals vastgesteld in Sustainable Development Goal 11, is een noodzakelijke voorwaarde voor duurzame ontwikkeling. Duurzame ontwikkeling houdt in dat er een inclusieve samenleving wordt gecreëerd waarin elke persoon kan deelnemen en zijn of haar doelen kan bereiken. Iedereen moet een eigen thuis hebben.

In het advies van de SER worden verschillende aanbevelingen gedaan om toegang tot geschikte, veilige en betaalbare woningen te stimuleren voor alle burgers. De SER beveelt onder andere aan om meer onderzoek te doen naar de behoeften van de huidige generatie en toekomstige generaties, duurzaam bouwen te bevorderen en de rol van de Huurcommissie uit te breiden, aldus een verklaring van de regering.

Minister Geoffrey Wever bedankt de SER voor het advies en is ervan overtuigd dat dit een bijdrage zal leveren aan het ontwikkelen en implementeren van beleid dat ervoor zorgt dat elke burger op Aruba toegang heeft tot een eigen geschikte, veilige en betaalbare woning.

Koning Willem-Alexander heeft een deel van zijn Troonrede gewijd aan het Caribische deel van het Koninkrijk

"Dezelfde diepe gevoelens die ik opnieuw heb ervaren tijdens mijn laatste bezoek"

Koning Willem-Alexander heeft tijdens de Troonrede op 19 september de opening van het nieuwe parlementaire jaar in de Koninklijke Schouwburg in Den Haag gegeven. In zijn traditionele toespraak heeft hij speciale aandacht besteed aan het Caribische deel van het Koninkrijk der Nederlanden.

Hij verwees naar de "honderden bezoeken" die hij heeft afgelegd "in de afgelopen tien jaar in het hele Koninkrijk, met duizenden inspirerende ontmoetingen", die diepe indruk op hem hebben gemaakt. "Dit zijn dezelfde diepe verbindingen die ik opnieuw heb gevoeld tijdens mijn recente bezoek aan het Caribische deel van het Koninkrijk," merkte hij op. Hij benadrukte zijn overtuiging dat de sociale cohesie in onze samenleving moet worden beschermd. "Er is een enorme kracht in de eenheid die mensen bereiken in kleine, dagelijkse, eenvoudige dingen. Verbinding ontstaat waar mensen samenkomen. Dit gebeurt niet vanzelf, het vereist voortdurende aandacht en inspanning van ons allemaal," reflecteerde Koning Willem-Alexander in zijn toespraak.

Hij voegde eraan toe dat iemand die Nederland van buitenaf bekijkt, in eerste instantie een aantrekkelijk land ziet met goede dienstverlening en een sterke economie, geïntegreerd in sterke internationale structuren die bescherming en welvaart bieden. "Maar achter dit positieve beeld," vervolgde hij, "blijft de voortdurende verantwoordelijkheid om te werken aan gelijke kansen, levenszekerheid en perspectief. Voor veel mensen is het niet normaal om een fatsoenlijk huis, goede gezondheid en een veilige leefsituatie te hebben. Niet alle kinderen krijgen dezelfde kansen voor een goede toekomst, en niet alle inwoners van ons land voelen zich gehoord en gezien. Racisme en uitsluiting zijn nog steeds aanwezig in de samenleving," aldus de Koning.

Met betrekking tot het thema racisme merkte hij op dat "om deze reden blijft het proces van herstel van het slavernijverleden op de agenda staan, met name na het Herdenkingsjaar, in het hele Koninkrijk. Op deze manier kunnen we samenwerken na erkenning en excuses, aan genezing, verzoening en herstel."

Koning Willem-Alexander noemde ook de demissionaire status van de regering, die de uitvoering van nieuwe voorstellen beperkt, en de staat van de publieke financiën, die voorzichtigheid vereist in het komende jaar. Voor het Caribische deel van het Koninkrijk werd genoemd dat er extra geld beschikbaar zal zijn om armoede te bestrijden.

Bovendien gaf Koning Willem-Alexander aan dat het demissionaire kabinet blijft werken aan versterking van innovatie en concurrentiepositie, en aan een voorspelbaar en stabiel fiscaal beleid. "Samen met de autonome landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten werkt het kabinet aan een economie die klaar is voor de toekomst en een hoogwaardige overheid."

De regering van Curaçao trekt de titel van Minister van Staat in van voormalig Gouverneur Saleh

(CuraçaoChronicle) - Former governor Jaime Saleh must relinquish his title of Minister of State. This is revealed in a confidential letter from Prime Minister Pisas to Saleh, who is currently in the Netherlands.

Pisas geeft Saleh tot 30 september de mogelijkheid om de ere-titel vrijwillig af te staan. Als hij dat niet doet, zal de regering het proces in gang zetten om hem formeel van de titel te ontdoen. Deze zeer ongebruikelijke stap wordt ingegeven door Saleh's betrokkenheid bij het Ennia-schandaal. Hij was commissaris bij de verzekeraar gedurende de periode waarin eigenaar Ansary het pensioenfonds plunderde.

De gemeenschap was verontwaardigd toen bleek dat de eens als onkreukbaar beschouwde Saleh bijna 3 miljoen gulden ontving voor het bijwonen van 2 tot 3 vergaderingen per jaar tijdens zijn commissariaat.

In the personal letter, Pisas urges Saleh to exercise "maximum restraint" in his activities in the Netherlands, where he is presented as a Minister of State. Saleh has been invited by the Benelux University Center to speak at a symposium in The Hague on September 22nd, where former Prime Minister Balkenende is also speaking. It is very likely that Saleh will also be a guest at the throne speech on Tuesday (Prinsjesdag).

In de persoonlijke brief dringt Pisas er bij Saleh op aan 'uiterste terughoudendheid' te betrachten in zijn activiteiten in Nederland, waar hij wordt gepresenteerd als Minister van Staat. Saleh is uitgenodigd door het Benelux University Center om te spreken op een symposium in Den Haag op 22 september, waar ook voormalig premier Balkenende spreekt.

Mogelijke betrokkenheid van Aqualectra-medewerkers bij grootschalige diefstal van water en elektriciteit

(CuraçaoChronicle) - Een nieuw onderzoek naar grootschalige diefstal van water en elektriciteit in de Ma Luisa-wijk wijst op mogelijke interne betrokkenheid bij Aqualectra. De kabels die gebruikt zijn bij de diefstal behoren tot het nutsbedrijf, wat zou kunnen duiden op de betrokkenheid van medewerkers of aannemers met toegang tot deze materialen. Aqualectra zal een onderzoek naar deze kwestie uitvoeren.

Tijdens een recente inval op een adres in Ma Luisa ontdekten de politie en technici van Aqualectra illegaal geïnstalleerde kabels en waterleidingen. Opvallend is dat deze vorm van diefstal voor de derde keer op hetzelfde adres is aangetroffen.

De diefstal legt druk op de watervoorziening in de buurt. Volgens het nutsbedrijf veroorzaakt het illegaal aftappen van water en elektriciteit aanzienlijke problemen voor de gemeenschap.

Bewoners ervaren een lagere waterdruk, en er zijn aanwijzingen dat het gestolen water vervolgens illegaal wordt verkocht.
Aqualectra was al op de hoogte van mogelijke waterdiefstal op het adres, maar de ontdekking van elektriciteitsdiefstal was nieuw. Er is momenteel een 'genadeperiode' tot het einde van oktober waarbinnen betrokkenen zich vrijwillig kunnen registreren.

Voor dit specifieke geval dat binnen deze periode valt, wordt voorlopig geen aangifte gedaan. Het bedrijf benadrukt echter dat maatregelen zullen worden genomen om verdere diefstal te voorkomen.
Ondanks dat parlementslid Elvin Gerard van de heersende PNP-partij herhaaldelijk de aandacht heeft gevestigd op illegale praktijken zoals deze, zijn er tot op heden weinig concrete maatregelen genomen. De mogelijke betrokkenheid van Aqualectra-medewerkers bij de diefstal maakt de zaak nog complexer en dringender